

Остваривање права на ванредно повећање пензија

СВЕТЛО НА КРАЈУ ТУНЕЛА

Једна судска пресуда ће, изгледа, преокренути ситуацију у корист војних пензионера, повратити им веру у правду, самопоуздање и животни оптимизам, али и издигнути у први план досадашње несхватљиво понашање појединих државних и судских органа

Пише: Звонимир Пешић

Недавно је у јавност доспела прва позитивна пресуда Првог основног суда у Београду (број 76 П 24334/2012 од 18.4.2013. године) која је у војнопензионерској популацији ишчекивана дугих и тешких пет година. Тај правни акт донео је велико олакшање за више од 40.000 корисника војних пензија, од којих је већина поднела тужбе надлежним судовима. Пресудом (у целини објављена на сајту УВПС) је усвојен тужбени захтев Милоша Црнобрње а туженом – Републичком фонду ПИО - наложено је да накнади штету због мање исплаћене пензије у року од осам дана од дана пријема писменог отправака пресуде. У правној поуци је наведено да се против те пресуде може изјавити жалба Вишем суду у Београду, у року од осам дана од дана пријема писменог отправака пресуде, а преко Првог основног суда у Београду.

Фигуративно речено, коначно смо угледали светло на крају тунела. Како рече наш еминентни правни стручњак у пензији, пресуда је тек жуто светло на семафору маратонског процеса у остваривању права на ванредно повећање пензија за 11,06 одсто од 1. јануара 2008. године. Остаје још да се изјасни и Виши суд у Београду, после чега ћемо можда поузданије моћи кориснике војних пензија да обавестимо када ће коначно Гордијев чвор бити расплетен.

Дискриминаторски однос

Како ствари стоје, том пресудом одбијени су сви до сада истичани приговори РФ ПИО, али и новоизмишљени разлог за одбијање тужби војних пензионера, садржан у пресудама Управног суда да ли су просечне војне пензије у 2007. години били мањи од 60 одсто просечне плате у Србији. Пресуда је у целини сагласна са ставом Уставног суда да и војним пензионерима припада право на ванредно повећање месечне припадљности. Она представља значајан корак у правцу дефинитивног остваривања права корисника војних пензија на ванредно повећање пензија, уколико је буде потврдио и другостепени суд.

Да је неко у Управном суду све време радио на томе да се војним пензионерима ускрати право на ванредно повећање пензија указује и дискриминаторски однос преточен у пресуде којима је наложено Републичком фонду ПИО да установи јесу ли војне пензије биле испод или изнад 60 одсто од просечне зараде у Републици Србији. Претходно, када је ванредно повећање пензија примењено на све остале категорије пензионера, па и на оне који су радили у МУП-у, па на универзитетске професоре, затим на бивше високе државне функционере, на особе које имају националну пензију и све друге који имају припадљности приближно нивоу бивших официра и изнад њихових пензија, нису зарад утврђивања права на ванредно повећање пензија издвајане поједине категорије пензионера. Тај маневар (звани 60 одсто) вероватно је срачунат с циљем да, војничким језиком казано, одбаци војне пензионере са попришта „битке“ за остваривања права на ванредно повећање пензија од 11,06 одсто, то јест да огромна већина временских носилаца права одустане од тужби. Та рачуница, очигледно је, није дала ваљане резултате.

Судови у Новом Саду и Нишу још пре неколико месеци, поштујући право и правду, часно су досуђивали у корист војних пензионера. Неке наше колеге већ су наплатиле дуг на име мање исплаћених пензија.

Бескомпромисно Удружење

Када се буде изјаснио Виши суд у Београду, остаје да се види како ће поступати Републички фонд ПИО, односно хоће ли Управни суд коначно недвосмислено прихватити истините чињенице и почети у свему да примењује одлуке Уставног суда Србије, које су према највишем правном акту Републике Србије обавезујуће.

У времену које следи, вероватно ће се сазнати да ли је, можда, Управни суд до сада пресуђивао под притиском неке од интересних група или су судије тотално промашиле правну регулативу. Ако је ово друго у питању, онда би се поставило питање достојности Суда и судија.

Уколико се одиста приближавамо крају тунела, а верујемо да је тако, прилика је да нагласимо да су органи Удружења војних пензионера Србије учинили велике напоре у утврђивању стратегије и конкретних потеза у остваривању права на ванредно повећање пензија. Из редова војних правника у пензији, адвоката, правних и финансијских експерата ангажовано је више стручњака који су припремали потребне документе. Руководство УВПС помно је, доследно, упорно и истрајно радило на остваривању права на ванредно повећање пензија. Удружење се, током минулог периода, много пута обраћало судским, државним и другим институцијама, захтевајући поштовање права, указујући на неправилности, дискриминацију и одуговлачење поступка. Било је заштитник интереса својих чланова, правни тумач и саветник, истрајан борац према судским и државним органима, покретач позитивних иницијатива и верни информатор о свему што се догађало с тим у вези. Припремило је и ванредни број „Војног ветерана“ у коме је објављено све што је значајно за остваривање права на ванредно повећање пензија и формализовани поднесци према Републичком фонду ПИО, Управном суду и основним судовима. То издање, штампано у 40.000 примерака, представљало је својеврсни водич за десетине хиљада корисника војних пензија за остваривање законом утврђених права. Укупним активностима на остваривање права на ванредно повећање пензија, после такође дугог процеса за признавање тзв. малог дуга Удружење војних пензионера је још једном истински и у најтежим околностима положило испит пред својим члановима. Показало се на делу да је идеја водиља, истакнута приликом формирања УВПС, још увек актуелна, а то у пракси значи да само заједничким снагама, стрпљиви, доследни и уједињени на заштити законима утврђених права можемо да остваримо оно што нам припада, а закинато нам је.

На потезу извршна власт

Кључно питање у процесу остваривања права на ванредно повећање пензија је шта ће, после судског зеленог светла, предузети извршна власт. Експерти за право и финансије указују да би се брзим и ваљаним одлукама могла ублажити велика штета по државни буџет. Наиме, уколико се буде брзо одрадило све оно што је законито у остваривању права на ванредно повећање пензија, у делу судских поступака могло би се уштедети на судским таксама, надокнадама за вештачење, адвокатским трошковима и камама. Искуства из процеса „малог дуга“ опомињу да би ваљало избећи трошкове који су у приличном броју појединачних случајева и три пута већи у односу на основни дуг. А реч је одиста о великим парам. Зашто би порески обвезници финансирали грешке и промашаје државних и судских органа? Хоће ли, најзад, неко у држави Србији да одговара за погрешне одлуке и одуговлачење у примени законских одреби?

Било како било, расплет ванредног повећања пензија за оне који су деценијама, у униформи, часно и одано служили отаџбини, ближи се крају. Како ће се све околности, чињеничне контуре већ осликавају перспективу. Али треба знати да још није време за одлагање „копља у трње“. До коначног циља много је посла. Досије „ванредно повећање пензија“ биће затворен тек када последњи корисник војних пензија буде остварио то право. На том путу биће неопходно јединство у војнопензионерском корпусу, како би се све административне заврзламе, препреке и недоследности превазишле. И те какао смо потребни једни другима.

Док истина не постане чиста као кристал, чвршћа од гранита.

Обраћање УВПС председнику Владе РС Ивици Дачићу **ЗА ЗАКОНИТО РЕШАВАЊЕ ДУГА**

Председник УВПС Љубомир Драгањац упutio је (15. маја) писмо председнику Владе Републике Србије господину Ивици Дачићу у вези са непоступањем државних органа у остваривању права корисника војних пензија да им се исплати настали дуг за период од 1. августа 2004. године до 30.11. 2007. године:

„Ово Удружење се, актом 01/број 184-1 од 26.02.2013. године (фотокопија у прилогу), обратило Влади Републике Србије и Вама лично с молбом да се без спора исплати дуг војним пензионерима који нису покренули парнице ради наплате штете због закинутог дела припадајуће пензије у периоду од 01.08.2004. до 30.11.2007. године.

Актом број 07-00-01404/2013-01 од 06.03.2013. године, Ваш Кабинет нас је обавестио да је нашу предметну иницијативу проследио Министарству финансија и привреде и Републичком фонду за ПИО „на даљу надлежност“, те да ће нас наведене институције обавестити „о даљем поступању по овом предмету“. Међутим, до данас, иако је прошло више од два месеца, од наведених институција нисмо добили никакав одговор.

Изостанак благовременог и адекватног одговора Владе на нашу предметну иницијативу може имати за последицу да парнице покрену и они који то до сада нису учинили (њих око 12 000), што није у интересу ни Владе ни оштећених војних пензионера.

Господине председниче,

Полазећи од могућности да Вам наша предметна иницијатива није ни предочена, поново вам се обраћамо у уверењу да ћете предузети мере из свог делокруга за законито и сврсисходно решење овог проблема“.

Обраћање председника УВПС Управи за војно здравство

ПОТРЕБА ЗА ВИШЕ ДИЈАЛОГА

Председник УВПС Љубомир Драгањац писмом се 28. маја обратио начелнику Управе за војно здравство МО бригадном генералу Зорану Поповићу, у вези са прописивањем лекова и санитетских потрошних средстава (СНПс) на основу конзилијарног мишљења лекара:

„Велики број војних пензионера обратио нам се за помоћ у решавању проблема који је настао доношењем Ваше наредбе инт. бр. 20-3 од 12.3.2013. године, којом се војним осигураницима по завршеном стационарном лечењу обуставља доношење конзилијарног мишљења за прописивање лекова и СНПс изван позитивне листе. Након сазнања за ту наредбу, интервенисали смо преко Фонда СОВО, одакле смо путем телефона обавештени да је та наредба стављена ван снаге, што нас је истински обрадовало.

Међутим, та информација није била тачна, јер је поменута наредба била на снази све до 14.5.2013. године, што је код војних пензионера изазвало огромно незадовољство, па је захтевано да се одмах створе услови за прописивање и издавање лекова и СНПс на основу конзилијарног мишљења војноздравствене установе.

Допуном наређења инт. бр. 20-6 од 14.5.2013. године, створени су услови и могућности за прописивање и издавање лекова и СНПс који нису на важећој листи лекова РФЗО на основу мишљења конзилијума надлежне ВЗУ. Верујемо да ће наведено успешно функционисати и да ће војни пензионери то право несметано остваривати. Сматрамо да проблеми који су евентуално постојали по овом питању не могу и не смеју да се решавају на штету војних осигураника. Уколико су по овом питању прављене злоупотребе и прекорачења овлашћења, онда према њиховим починицима треба предузимати дисциплинске и друге мере, а војним осигураницима не уки-

дати право на лечење. Ови и слични поступци изазивају незадовољство код војних пензионера и штете угледу Војске Србије и Министарства одбране.

Остваривање права из области здравствене заштите је суштинско и животно питање војних пензионера и чланова њихових породица. Због тога захтевамо да се законска права поштују и у потпуности остварују, што није увек случај. Тако наши вишегодишњи захтеви да се права војних осигураника изједначе са правима осигураника РФЗО по питањима накнаде за туђу негу и помоћ, рехабилитације оболелих од шећерне болести, иновирања листе индикација за коришћење медицинске рехабилитације, накнаде за туђу негу и помоћ за лица која су на дијализи, ослобађања партиципације лица чија су примања по члану домаћинства мања од 18.620,00 динара и повраћаја трошкова за плаћену партиципацију уколико су они већи од једне половине месечне пензије, нису уважени нити је то предложено Законом о здравственој заштити и здравственом осигурању војних осигураника.

Удружење војних пензионера Србије сматра да је здравствена заштита војних пензионера изузетно значајна и да је у њеном остваривању потребна боља сарадња на свим нивоима. Од исхитрених мера и поступака нико не може имати користи, а војни пензионери само штету.

Здравствена заштита се највећим делом финансира из доприноса, у којем је учешће војних пензионера већинско и то се мора уважити нарочито када се одлучује о важним питањима. Међутим, УВПС, иако је репрезентативни представник пензионисаних војних осигураника и чланова њихових породица, нема своје представнике у одговарајућим органима Фонда СОВО, а тиме ни могућност да својим мишљењима и предлозима утиче на адекватно остварива-

ње здравствене заштите војнопензионерске популације, како у погледу доношења регулативе тако и праксе. То није случај са пензионисаним цивилним осигураницима, који имају своје представнике у органима Фонда за здравствено осигурање. Сигурно је да би наши предлози и мишљења, односно учешће у раду органа Фонда за СОВО допринели остваривању потребног квалитета здравствене заштите војних осигураника.

Стога, предлагемо:

1) да иницирате измену прописа о организацији Фонда за СОВО, тако да и представници овог Удружења буду именовани у одговарајуће органе Фонда (управни и надзорни одбор и комисије), и

2) да будемо благовремено обавештени о намераваним променама регулативе, односно обима, садржине и начина остваривања здравствене заштите, како бисмо могли да дамо своја мишљења и предлоге“.

Ургенција УВПС Уставном суду из области здравственог осигурања

НЕОПХОДНО ХИТНО ПОСТУПАЊЕ

Председник УВПС Љубомир Драгањац упutio је ургенцију по иницијативи за покретање поступка за оцену законитости одлуке за остваривање права из области здравственог осигурања.

„Дана 15.08.2011. године, поднели смо Уставном суду Републике Србије Иницијативу за покретање поступка за оцену законитости Одлуке о изменама и допунама Одлуке о висини накнаде путних трошкова у вези за остваривањем права из здравственог осигурања, коју је донео министар одбране (фотокопија у прилогу).

Иако је протекло више од 21 месец, (и ургирали, наш акт 01/број 124-1 од 06.04.2012. године), а у иницијативи смо аргументовано тражили хитно поступање, по предметној иницијативи није одлучено ни до данас.

Негативне последице Одлуке чију законитост оспоравамо, на које смо у иницијативи указали, свакодневне су и тешке, па захтевамо неопходно доношење Одлуке по предметној иницијативи“.

Виши суд донео више решења према Одлуци Уставног суда

УВАЖЕНЕ ЖАЛБЕ

Виши суд у Нишу донео је више решења којима је поступио по Одлуци Уставног суда, односно поновио поступак по жалбама тужилаца – оштећених војних пензионера, уважио те жалбе, укинуо првостепену пресуду којима су тужбе биле одбијене и вратио првостепеном суду на поновно одлучивање.

У образложењу тих решења доставио је цитирао правно становиште Уставног суда да и војним пензионерима припада право на ванредно повећање пензија за 11,09. одсто. Једно од тих решења налази се на сајту Удружења (www.uvps.rs) .

Позитивна пресуда основног суда за надокнаду штете

УВАЖАВАЊЕ ОДЛУКЕ УСТАВНОГ СУДА

Први основни суд у Београду донео је 18. априла ове године прву пресуду којом се усваја захтев тужиоца и обавезује тужени Републички фонд ПИО филијала за Нови Београд да тужиоцу накнади штету насталу због мање исплаћене пензије од 1.1.2008. године до данас.

На тај начин почиње да се спроводи Одлука Уставног суда, што се сматра једино исправним решењем.

Пресуда је у целини објављена на сајту Удружења војних пензионера Србије (www.uvps.r) у рубрици ДОКУМЕНТИ.

Ургенција УВПС Вишем суду у Нишу

КРИВИЧНО КАЖЊИВА РАДЊА

Председник Удружења војних пензионера Србије Љубомир Драгањац упутио је (9. маја) допис Вишем суду у Нишу, поводом непоштовања рокова за поступање према одлуци Уставног суда.

„Одлуком Уставног суда бр. 5287/2011 од 5.12.2012. године уважена је уставна жалба Радомира Милосављевића изјављена против пресуде тога суда Гж-2692/11 од 22.9.2011. године и наложен томе суду да у року од 60 дана од дана достављања одлуке Уставног суда понови поступак по жалби подносиоца изјављеној против пресуде Основног суда у Нишу п. 13382/10 од 26.5. 2011. године. У одлуци Уставног суда се експлицитно наводи да и војним пензионерима припада право на ванредно повећање пензија за 11,06 одсто од 1.1.2008. године.

Колико нам је познато, тај суд још није поступио по одлуци Уставног суда, иако је одређени рок од 60 дана истекао почетком марта 2013. године. Такво игнорисање Одлуке Уставног суда и одуговлачење са са доношењем нове одлуке по жалби онемогућава оштећеном да оствари своје право на пун износ пензије по закону, што, објективно гледано, представља кривично кажњиву радњу (члан 163. Кз). Стога, ургирамо и очекујемо да тај суд неодложно поступи по наведеној одлуци Уставног суда“.

УВПС је о томе захтева потпуну информацију.

Додела солидарне и хуманитарне помоћи у априлу 2013. године

ДОБРА ВЕСТ ЗА 26 ПОРОДИЦА

На основу Правилника о начину коришћења средстава солидарности за пружање помоћи члановима Удружења војних пензионера Србије, Изврши одбор је на седници одржаној 9. маја 2013. године, разматрао захтеве достављене од септембра 2012 до закључно са 31. мартом 2013. године и на основу прописаних критеријума и испуњених услова, донео 26 одлука о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи и то за:

1. Захтев из месеца септембра 2012. године

ОпОр Јагодина за МВ: 40.000,00 по члану 10.017,20 динара,

2. Захтеви из месеца јануара 2013. године

ОпОр Ниш за ЈП: 40.000,00 по члану 9.467,11 динара,

ОпОр Краљево за МС: 40.000,00 по члану 9.651,75 динара,

ОпОр Смедеревска Паланка за РВ: 40.000,00 по члану 9.676,28 динара,

ОпОр Нови Сад за ОС: 40.000,00 по члану 9.936,02 динара,

ОпОр Ниш за ВС: 40.000,00 по члану 10.353,13 динара,

3. Захтеви из месеца фебруара 2013. године

ОпОр Крагујевац за НС: 40.000,00 по члану 9.389,49 динара,

ОпОр Крагујевац за ПЖ: 40.000,00 по члану 9.457,96 динара,

ОпОр Смедеревска Паланка за ИД: 45.000,00 по члану 9.474,96 динара,

ОпОр Зајечар за БТ: 40.000,00 по члану 9.489,94 динара,

ОпОр Нови Сад за РИ: 35.000,00 по члану 9.556,60 динара,

ОпОр Звездара за ЛЈ: 40.000,00 по члану 9.645,47 динара,

ОпОр Крагујевац за ЈЗ: 45.000,00 по члану 10.245,56 динара,

ОпОр Чукарица за ИЈ: 40.000,00 по члану 10.256,44 динара,

ОпОр Звездара за СМ: 30.000,00 по члану 10.259,97 динара,

ОпОр Земун за СР: 40.000,00 по члану 10.603,72 динара,

ОпОр Ниш за МН: 35.000,00 по члану 10.739,58 динара,

4. Захтеви из месеца марта 2013. године

ОпОр Крушевац за МА: 40.000,00 по члану 9.544,05 динара,

ОпОр Нови Сад за БИ: 40.000,00 по члану 9.547,80 динара,

ОпОр Туприја за МП: 40.000,00 по члану 9.564,69 динара,

ОпОр Пожаревац за МВ: 35.000,00 по члану 9.658,87 динара,

ОпОр Шабац за БМ: 40.000,00 по члану 9.702,11 динара,

ОпОр Панчево за ВМ: 40.000,00 по члану 9.807,82 динара,

ОпОр Туприја за СМ: 40.000,00 по члану 9.839,79 динара,

ОпОр Земун за СМ: 40.000,00 по члану 9.940,33 динара,

ОпОр Ниш за ЈГ: 35.000,00 по члану 10.574,38 динара,

Основни критеријум за доделу помоћи је материјално стање чланова УВПС. Помоћ се одобрава у износу у зависности од просека по по члану издржаване породице и редоследу од најнижег просека. Остали захтеви који нису одбијени а испуњавају услове, ће се решавати у наредном периоду.

Новчана средства су уплаћена на текући рачун дана 10. маја 2013. године.

Обележен дан фомирања УВП Обреновац

ПРИЗНАЊА НАЈЗАСЛУЖНИЈИМА

УОбреновцу је, уз присуство многобројних гостију, 17. маја обележен дан када је пре две деценије формирана Општинска организација УВПС у том граду. Свечаном супу присуствовали су председник Извршног одбора Главног одбора УВПС Зоран Вучковић, директор ЈКП Обреновац Владимир Лалић, председник Савеза удружења ратника Србије од 1912 до 1920. године Драган Лазић, председник месне заједнице на чијем је подручју канцеларија Удружења Драган Миленковић, представници пензионерске организације и други.

Том приликом председник ОпОр УВП Обреновац Миливоје Цветковић поздравио је присутне, а потом уручио плакете председнику ГО Обреновац Мирославу Чучковићу, председнику МО Барич Предрагу Павловићу и члану ОпОд УВП Обреновац Србољубу Васићу. За резултате исказане у активностима војнопензионерске организације додељено је и девет захвалница УВПС и три књиге.

У име Главног одбора присутне је поздравио Зоран Вучковић, поздравио присутне, уз посебну захвалност председнику ГО Обреновац Мирославу Чучковић који је допринео очувању Удружења у Обреновцу.

М. Цветковић

Право на социјалну и хуманитарну помоћ

ОБРАЋАЊЕ НА ПРАВУ АДРЕСУ

Из Републике Српске, у неколико наврата, обратили су нам се војни пензионери који се распитују да ли имају право на социјалну и хуманитарну помоћ.

С тим у вези обавештавамо да чланарина војних пензионера из Републике Српске одлази у Удружење војних пензионера Републике Српске и са тим средствима располаже организација УВП Републике Српске.

Заинтересовани треба да се обрате Удружењу војних пензионера Републике Српске.

Удружење војних пензионера Србије додељује социјалну и хуманитарну помоћ само својим члановима, из средстава прикупљених на име чланарине својих чланова.

Редовна годишња Скупштина новобеоградске организације

У ПРВОМ ПЛАНУ СТАТУСНА ПИТАЊА

Општинска организација УВПС у минулој години превасходно била ангажована на пружању стручних услуга корисницима војних пензија

У просторијама општине Нови Београд 17. маја одржана је редовна годишња Скупштина Општинске организације УВПС Нови Београд. Том скупу присуствовали су председник УВП Србије Љубомир Драгањац са сарадницима, секретар ОпОд Земун Трајче Митушев, заменик председника ОпОд ЛиП Земун Љубомир Величковић, председник СУБНОР-а Нови Београд Миладин Шекарић и други.

Председник Општинске организације УВПС Нови Београд Константин Арсеновић, сажето је изнео збирни преглед једногодишње активности.

-Тежиште рада Општинске организације УВПС Нови Београд, у протеклих година дана, било је усмерено на реализацију задатака давањем доприноса решавању статусних, социјалних и здравствених проблема, као и пружању помоћи корисницима војних пензија у остваривању права које им по важећим прописима припадају. Такође смо се бавили омасовљењу удружења, посећивали болесне и усамљене и др. Посебно смо се ангажовали на пружању помоћи у обради докумената ради подношења тужби за наплату дуга судским путем, рекао је Арсеновић.

Надлежни државни органи, како се чуло на скупу, вуку одређене потезе који су на штету корисника војних пензија, а односе се на реформу пензионог система, на укидање појединих стечених права, или неизвршавање онога што је утемељено у законима.

-Процена је да ће овакво стање дуже потрајати, да може довести до нових тешкоћа и проблема што треба имати у виду ради очувања јединства нашег удружења. Уколико очувамо јединство, повећаћемо шансе да се и даље боримо за права и да остваримо програмске и статутарне циљеве Удружења, нагласио је Арсеновић.

После доношења Уредбе о интеграцији Фонда СОВО у Фонд ПИО РС, Скупштина Фонда СОВО је ставила ван снаге Правилник о начину коришћења средстава Фонда СОВО која се уздвајају за опоравак корисника војних пензија, а тиме и могућност коришћења права најугроженијих за остваривање једнократне новчане помоћи. Захтев који је УВПС упутио Министарству одбране да се преиспита наведена одлука и да се наведено право поново успостави, наишла је на потпуно неразумевање надлежник у Министарству одбране.

Стамбено питање и даље је један од највећих проблема војних пензионера и траје више од 20 година. У Београду на одговарајући стан чека око 3.700 корисника војних пензија.

Говорећи о здравственој заштити Кон-

Извештај о раду
поднео је председник
ОпОд Константин
Арсеновић

Осим делегата, скупу су присуствовали и многобројни
корисници војних пензија

стантин Арсеновић је истакао примедбе на рад хитне помоћи, која функционише у условима саобраћајних гужви, па треба унапредити ту службу. Указао је и на чињеницу да се дуго чека на дијагностичке прегледе и физикалну терапију. Он је посебно апострофирао чињеницу да је прилив млађих пензионера све мањи, а управо они који су последњих година отишли у пензију имају између 45 и 55 година. Да би својим породицама обезбедили егзистенцију, морају да допунски раде, па нису заинтересовани да се ангажују у раду Удружења.

Скупу се обратио председник ГЛО УВПС Љубомир Драгањац, говорећи о проблемима са којима се Удружење сретало у протеклом периоду. Захваљујући оснивачима Удружења на визионарству када су смогли снаге и основали војнопензионерску организацију. Највише је говорио о статусним питањима војних пензионера. Запитао се да

ли би ико знао за проблеме корисника војних пензија да није формирано Удружење и нагласио да та организација треба да постоји док год је војних пензионера.

Потом је председник Удружења говорио о ходу по mukaма и препрекама на путу остваривања права која корисницима војних пензија припадају према одредбама закона. Део излагања Драгањац је посветио социјалним и хуманитарним активностима војнопензионерске организације, наводећи да су чланови здушно подржали одређење

да се део чланарине за помоћ породицама материјално најугроженијих корисника војних пензија употреби за социјално-хуманитарне потребе.

Надахнут говор Љубомира Драгањаца поздрављен је бурним и дуготрајним аплаузом присутних.

У другом делу рада скупа говорили су делегати Скупштине. Посебно дирљиво било је излагање генерала у пензији Илије Ђујића, који је 1941. године са 15 година отишао у партизане. Ђујић је у први план ставио власти у Србији од којих војни пензионери доживљавају свакојака понижења.

Предраг Нешовић, такође генерал у пензији, обавестио је присутне о личној преписци са највишим функционерима државе, претходне и ове власти, којима се обраћао како би надлежне државне институције испоштовале права корисника војних пензија.

Милорад Јовановић

Из градске организације УВП Чачак

ИЗ АКЦИЈЕ У АКЦИЈУ

У Чачку је 11. априла 2013. године одржана редовна седница градског Одбора УВП, којом је руководио председник Ђуро Јовановић. Том приликом анализиран је рад Градског одбора УВП у протеклом периоду, усвојен финансијског извештаја за прво тромесечје 2013. године, а чланови ГО обавештени су о закључцима усвојеним на редовној седници Скупштине УВП Србије.

Чачанска организација је у стручном млетирању документације за остваривање права на ванредно повећање пензија од 11,06 одсто помогла 229 корисника војних пензија. Руководство се нарочито ангажовало у изradi захтева и жалби чланова Фонда ПИО и тужби Управном суду. Обрађено је и

девет захтева за доделу једнократне новчане помоћи.

Извештај са редовне Скупштине УВП Србије поднео је потпредседник Звонко Дмитрић.

Организација актива жена броји 45 чланица а састанке одржава сваког последњег четвртка у месецу. На последњем скупу актива, за председницу поново је изабрана Даница Савић, а за заменицу Душица Михајловска. Актив жена се превасходно бави организовањем дружења и посетама старим и болесним чланицама. Следиствено традицији, чланице актива посетиле су баку Дару Ђурђић, која је рођена 1920. године.

Градска организација УВП „покрива“ територију града Чачка и општина Лучани и Ивањица. Тренутно броји 462 корисника војне пензије. Крајем марта успешно је организована овера здравствених књижица за 45 супруга војних пензионера које нису у радном односу.

Ило Михајловски

Са скупштине војних пензионера у Сомбору

ЈЕДНОГЛАСНА ПОДРШКА УВПС

Дом ученика у Сомбору био је домаћин одржавања редовне годишње скупштине Градске организације УВП. Својим присуством скупштину су увеличали председник УВПС Љубомир Драгањац, председник ГО Нови Сад Милорад Орељ, председник ОО Суботице Драгослав Миленковић, председник ОО Бачка Топола Имре Шуљок, председник ОО Бачка Паланка Милан Јовић, члан Градског већа Сомбора Бранислав Јеремић и представници других удружења грађана. Скупу је присуствовао и велики број војних пензионера.

Извештај о раду ГО Сомбор, скупштини је поднео председник Саво Дринић. У извештају је највише било речи о неусклађеним пензијама од 2008. године. Већина пензионера је поднела тужбу Основном суду и управни спор пред Управним судом. Извештај је обухватио и активности реализоване у протеклих годину дана. Истакнуто је да је рад Удружења умногоме олакшан након обезбеђења просторија у којима је то омогућено. Уз Клуб пензионера активна је канцеларија у којој се обављају службене активности. Канцеларију за рад УВПС обезбедила је градска власт.

Војни пензионеру су са посебном пажњом и занимањем пропратили излагање председника УВП Љубомира Драгањца. Он је истакао да су војне пензије закинуте од 1. јануара 2008. године. Од тада се УВПС бори да се та неправда исправи и да се епилог управо догађа у судским инстанцама.

Не треба одустати, неправда ће бити исправљена, само треба времена, подвукао је Драгањац.

Председник УВПС се дотакао и других тема и активности у оквиру Удружења, што је поздрављено аплаузом. Био је то је знак подршке руководству УВПС.

По завршетку скупштине, у ресторану Дома ученика уприличено је дружење пензионера уз ручак.

С. Дринић

Обележавање Дана победе у Крушевцу

ПОШТА ПАЛИМ РОДОЉУБИМА

У организацији СУБНОР-а Крушевац, делегација Удружења војних пензионера Крушевац коју су сачињавали председник ОпОд Ђурђе Радмановац и чланови ОпОд Верица Ђорђевић и Горан Јеремић одала је пошту жртвама и положила венац у Спомен-парку „Слободиште“, где су Немци за време Другог светског рата стрељали 1642 родољуба из Расинског округа.

Поводом Дана победе, а у складу са годишњим планом ра-

да ОпОд УВП Крушевац, организовао је и појединачно такмичење у брзопотезном шаху. Такмичење је одржано 8. маја у просторијама Шах клуба „Крушевац“, у изузетно пријатној и спортској атмосфери.

Шах се играо на четири табле, кружним системом, а било је и „кибицера“, који су помно пратили актере и увеличали само такмичење, чиме је спој такмичарског и спортског духа практично доведен до кулминације.

Несебичну помоћ у организовању такмичења у шаху пружио је шаховски клуб „Крушевац“ из Крушевца, а само такмичање реализовано је према протоколу Организационог одбора, са Мирославом Јурићем на челу.

Прво место освојио је Милољуб Гајић, друго - Мирослав Јурић, а треће - Десимир Ђуновић.

По завршетку такмичења, председник УВП Крушевац Ђурђе Радмановац је захвалио такмичарима на учешћу, честитао победницима и уручио им пригодне награде.

Уз кафу, сок и по неко жестоко пиће наставило се са анализом партија и дружењем.

мр Александар Симоновски

Игра која нас окупља

БОЋАЊЕ У КРАЉЕВУ

Куглашка игра боћање настала је у старој Грчкој. У бившу Југославију пренета је из Италије, у приморски део, а одатле у Србију.

Боћање је једноставан, али и веома занимљива спорт. Игра се на равном земљаном терену, димензија 27,5 са 2,5 метара, који је посут ситним песком. Вештина се састоји у томе да појединац или екипа баца што већи број кугли (балота) ближе булину (мањој кугли која се прва баца и служи као репер). Број поена се сабира из већег броја бацања све до 11, када се проглашава победник.

Група војних пензионера, заједно са и избеглицама који живе у Краљеву, пре десетак година, дошла је на идеју да у Доситејевој улици, где иначе живе, створи услове за бављење овим спортом.

Војни пензионер Стеван Бјелић најпре је обезбедио дрвене балоте, окупио пријатеље и почео игру на травнатом терену, између улице и пруге Краљево – Крагујевац. Интересовање за

ту игру је брзо расло, па је све већи број војних пензионера слободно поподне проводио на игралишту.

У организацију се потом укључују и други, а понајвише Ђурађ Милинковић, који је, посредством пријатеља, обезбедио машине и песак за израду терена и клупа за посматраче. Набављене су и металне балоте.

Сваког поподнева се сада на терену окупи 10 до 20 људи. Екипе се бирају на лицу места. Посматрачи су у прилици да коментаришу игру са клупа или размењују мишљења везаним за пензионерске теме.

За судију се обично одреди неко од присутних, али се врло често игра и без арбитра.

Неколико сати проведених у природи, бављење спортом и лепо дружење са пријатељима, па шта више човек да пожели у једном пензионерском дану.

И још нешто: у плану је да се обезбеди уређење игралишта по прописаним стандардима и формирање екипе која би одмеравала снагу и умеће са сличним екипама из суседних градова. Интересовање за тако нешто већ постоји.

За сигурну руку и прецизно
Јован Симић

Гардисти сумирали резултате рада

КЊИЖИЦЕ НОВИМ ЧЛАНОВИМА

На радној Скупштини Секције припадника Пратећег батаљона ВШ НОВЈ и Гардијске бригаде ЈНА, анализиран је рад у протеклој години, уз констатацију да су задаци извршени квалитетно и у предвиђеним роковима.

Председник Секције Бранко Гајић, поздрављајући присутне, подсетио је на формирање те елитне јединице, од Страже која је имала девет бораца за обезбеђење историјског саветовања у Столицама 26. септембра 1941. године, преко формирања вода, чете и Пратећег батаљона (4. новембра 1942. године) и Бригаде почетком новембра 1944. године.

Том приликом уручене су чланске књижице новопримљеним члановима, углавном из реда потомака и поштоваоца, а и признања појединцима за постигнуте резултате. Скуп су поздравили представници Секција ратних бригада, а и председник Градског одбора СУБНОР-а Београда генерал у панзији др Бранислав Поповић, коме је уручена захвалница за успешну сарадњу.

Усвојен је план активности у 2013. години, са тежиштем на неговану традицију НОБ-е. Планирано је и омасовљење Секције припадницима Гарде и заинтересованим потомцима и поштоваоцима Гарде.

За председника и секретара Секције поново су изабрани Бранко Гајић и Саво Попсавин, а за координатора у Градском одбору СУБНОР-а Београд Душан Касум.

Милош Чавић

Одјек Скупштине ГрОр ОРВС Ниша

НЕВОЉЕ РЕЗЕРВНИХ СТАРЕШИНА

У свим ратовима које је Србија водила за слободу, резервни официри и подофицири чинили су 80 одсто командног кадра и били носиоци одбране отаџбине. За све што су својој домовини дали у прошлости, били су високо цењени у друштву. Податак да је војвода Степа Степановић 1919. године био први председник Организације резервних војних старешина најбоље сведочи да је та организација била високо котирана. Сличан третман имала је и после Другог светског рата, а нарочито пре тридесет година, када је прогласиона за организацију од посебног интереса за одбрану земље.

Нажалост, предходна власт у Србији, доношењем нових закона, ту организацију ставила је у други план у погледу финансирања и рада и сврстала је у невладине организације. Таква одлука довела је у питање егзистенцију ОРВ у Србији, а нарочито у погледу финансирања и оспособљавања резервног командног кадра. Чланови те организације у значајном броју су војни пензионери, од подофицира до генерала.

Избором новог градоначелника у Нишу, јула 2012. године, организацији РВС није уплаћен ни један једини динар. Докле то иде, потврда је и чињеница да нису уплаћена ни средства за за рад секретара РВС, који плату није примио пуних осам месеци.

У Градском одбору РВС Ниша сматрају да, овакав однос градоначелника, који је једини овлашћен да додељује средства из буџета, јасно указује на негативан однос према тој организацији. Ако се тај податак стави уз бок чињеница да је ОРВС Ниша носилац највишег градског признања. „11. јануар“, да је за предан рад у протеклом периоду власник више од 70 одличја, државног, војног и међународног значаја, уочавају се велика нелогичност и недоследност. Несхватљиво је да од једног човека, ма ко он био, зависи рад организације од значаја за одбрану земље. Градска организација ОРВС у Нишу окупља више од 10.000 резервних, војних старешина, са високим моралним, стручним и патриотским квалитетима.

Нишке резервне војне старешине налазе се на многим руководећим државним и политичким функцијама, и те како их има међу научницима и универзитетским професорима, лекарима, истакнутим спортским радницима, посланицима и одборницима.

Чудно је да градоначелник Ниша није одговорио ни на један од три упућена дописа везаних за проблем финансирања ОРВС.

И у веома тешким условима, Градски одбор са председником мр Милутином Пантелићем и секретаром Љубишом Потићем, успева да уз велике редуције и рестрикције изврши планиране задатке из области оспособљавања резервних војних старешина. Да још није било свестране помоћи команди и јединица Војске Србије у Нишу, задатке не би могли да реализују.

Током 2012. године ОРВС је организовала бројна предавања попут оних о размештању противракетног штита НАТО-а, о савременим убојним средствима и заштити, затим о догађањима на Косову и Метохији, па о војно-политичкој ситуацији у Југоисточној Европи, реорганизацији и модернизацији Војске Србије, о одредбама закона о одбрани и Војсци Србије и друга.

Готово сва предавања држали су официри у пензији. Они свакако заслужују да им се спомену имена: пуковник-пилот Јурај Ланчић, пуковник-падобранац Митке Богојевић, пуковник Зоран Величковић, пуковник Ратко Анђелковић, потпуковник Јордан Стојановић, мајор Велимир Ђорђевић, начелник Одељења цивилне заштите Зоран Стојиљковић и други.

Скупштина је изабрала радну групу од пет чланова са генерал-мајором у пензији Стојаном Марко вићем на челу, са задатком да предузме све потребне мере везане за рад и функционисање Градске организације РВС у Нишу.

Ранко Бабић

Обележавање Дана
победе над фашизмом

СЕЋАЊЕ НА ОСЛОБОДИОЦЕ

Организацији СУБНОР-а, и Шапцу и ове године обележен је Дан победе. Тај значајан датум из новије историје човечанства обележен је учешћем представника шабачке Скупштине општине, СУБНОР-а, Удружења војних пензионера, Удружење потомака ратова 1912-1918, ОРВС и Команда гарнизона. Међу присутнима највише је било војних пензио-

нера. Минутом ћутања и полагањем венаца на партизанском гробљу одата је пошта палим борцима за слободу. Делегацију војних пензионера на тој свечаности предводили су Милан Бркић, Ђорђе Момчиловић и Зоран Ђукић.

Обележавање тог датума заслужује и минијатурну анализу. Запажа се да, осим у Русији, у свету бледи сећање на Други светски рат, па самим тим и на Дан победе над фашизмом. Наша средстава информисања прилично „танко“ обавестила су јавност о том светски значајном датуму.

Стеван Стојановић

Рапорт из Зрењанина

ДЕТАЉНА АНАЛИЗА РАДА

Општинској организацији УВП Зрењанин, 24. априла, одржана је редовна годишња Скупштина.

Уз велики одзив чланова Скупштине, у просторијама ресторана „Лола“ у Зрењанину, Скупштину је отворио председник Душко Мајкић, који је поздравио присутне чланове и госте а онда је минутом ћутања одата почаст 27 преминулих чланова општинске организације од последње скупштине.

Радно председништво, у саставу Душко Мајкић, Лазар Дубравац и Ахмо Пељто, успешно је руководило радом и усмеравало ток Скупштине.

Опширан и садржајан извештај о раду Општинског одбора током протеклих годину дана, поднео је председник Душко Мајкић. Он се посебно осврнуо на информације о раду органа УВП и учињеним напорима на побољшању статуса КВП а после чега је развијена динамична дискусија са конструктивним предлозима за укупно унапређење рада.

Детаљан извештај о раду Надзорног одбора поднео је Зоран Пејић, а план рада за 2013. годину изнео је Лазар Дубравац, секретар Општинског одбора УВП.

Оба извештаја и план рада усвојени су једногласно.

За вишегодишњи допринос развоју, унапређењу деловања и афирмацији УВПС и за високе резултате у раду, Скупштина општинске организације УВП Зрењанин је донела одлуку о додели захвалница УВПС: Слободану Шешум, члану породице КВП и Стевици Дајићу, члану УВП из Зрењанина.

Успешном раду скупштине допринели су и гости - председници општинске организације пензионера Љиљана Петров и СУБНОР-а Недељко Палић. Скупштини је присуствовала и делегација УВП из Кикинде, коју је предводио председник ОпОд Војин Убипарип.

Након званичног дела, у складу са традицијом, скуп је настављен неформалним дружењем.

Лазар Дубравац

Пожаревљани у посети Овчарско-кабларској клисури

ИСТОРИЈИ У ПОХОДЕ

Градска организација Пожаревца организовала је 18. маја једнодневни излет у југозападну Шумадију. Чланови Градског одбора УВП Чачак, са председником Ђуром Јовановићем на челу, пружили су потребну подршку у организовању посете Атомској Бањи у Горњој Трепчи, Манастиру Вујан у Прислонци и манастиру Никоље у Овчарско-кабларској клисури.

У Горњој Трепчи са чарима бање војне пензионере је упознала Ивана Станковић. Иначе, та бања чувена је по термалној води која садржи ретке микроелементе познате по активном биолошком дејству на човечји организам, а температура воде је

30,5 степени. У повољном односу елемената у термоминералним водама вероватно се и крије тајна оздрављења многих који су у лечењу у Атомској Бањи.

У манастиру Вујан у Прислонци излетнике је дочекао игуман Јован Никитовић, који их је обавестио о историјату те духовне оазе. Занимљиво је да су планина Вујан и истоимени манастир добили име по старој српској речи ујити, вујити или хујити, јер се на планини стално чује звук хујања ветра, који се преко густе столетне шуме спушта низ планину.

Манастир Никоље, који су такође посетили Пожаревљани, најстарији је међу овчарско-кабларским светињама, подигнут је на пади-

Заједничка фотографија ће их подсећати на још један леп доживљај

нама Каблара, на левој обали западне Мораве. На основу архитектонских карактеристика, претпоставља се да потиче с краја 15. и почетка 16. века. То је једини манастир у клисури који је остао сачуван уз свом архитектонском облику, што му даје посебан значај.

После обиласка манастира, излетници су се вратили

сплавом до полазног места, а аутобусом су наставили пут до Парменца у Вилу Петровић. На заједничком ручку, уз музику и песму, гостима се обратио председник Градске организације Пожаревца Драган Страхињић.

Музичким бенд „Нектар“ приредио је потом забавно поподне за незаборав.

Ило Михајловски

Изборна Скупштина војних пензионера Тивта

РЕЗУЛТАТИ КОЈИ ОБАВЕЗУЈУ

У Тивту је одржана изборна Скупштина војних пензионера, којој су присуствовали председник и секретар Удружења војних пензионера у Црној Гори, Драган Тиодоровић и Радивоје Здравковић.

Председник општинске организације Тивта, Богољуб Зекић предложио је дневни ред, а затим поднио извештај о досадашњем раду, нагласивши да је рад организације био добар, да је прилично учињено на побољшању животног стандарда, али да бројни задаци остају и будућем руковођству.

Драган Тиодоровић поздравио је присутне делегате скупштине а затим их информисао их о раду Главног одбора и мјерама које предузима у циљу разрешавања бројних проблема ове популације, коју су задесили ратни и послеријатни догађаји. Истакао је да је вођен разговор у Фонду ПИО са директором Душаном Перовићем око усклађивања војних пензија и исплате заостале разлике, коју војни пензионери није су добили у складу са законом, као и о непоштовању пресуда Управног и Врховног суда Црне Горе.

„Ми ћемо наставити и даље са тужбама исто у складу са законом и чекамо одговор Уставног суда да оцијени нашу иницијативу коју чекамо више од двије године. Надамо се позитивном исходу у супротном пре-

остаје нам Стразбург, рекао је Тиодоровић. Разговор у Фонду ПИО протекао је у коректној атмосфери, а изражена је обострана жеља да се заједничким радом разријеше овај седмогодишњи спор.

По питању стамбеног обезбеђења ситуација је крајње неповољна. Ове године пензионери су добили 12 стамбених јединица, али остаје још око 220 породица без икаквог стана. Да би се добили станови, потребно их је изградити, а у Министарству одбране кажу да не располажу средствима за стамбену изградњу.

У току су Припреме за разговор у Министарству одбране. Предложиће да се формира фонд за ту намјену из дијела средстава од продате војне имовине којим би се обезбиједила изградња станова за војску и војне пензионере.

Учињен је видан напредак у пружању помоћи појединцима који економски слабо стоје, додјељујући им новчану помоћ. Организација је и обилазак старих, изнемоглих и болесних, речено је на том скупу.

На крају је усвојен програм за будући рад, а за председника општинске организације изабран је Ђорђе Трајчевски, добар познавалац војних пензионера и прилика у Тивту.

Радивоје Здравковић

Из сомборске организације

ПАМТИМО ДЕЛА ПИЛОТА

Делегација Удружења војних пензионера Србије из Сомбора, некадашњи припадници Ваздухопловства, положили су венце на спомен-обележја палим јунацима плавих висина. У Бачком Брестовцу венац је положен на споменик погинулим пилотима херојима СССР-а и партизанским пилотима. Венац је положен и на споменику „Крило“ подигнут у част погинулих ваздухопловаца ваздухопловног јуришног пука, који је базирало на аеродрому у Бачком Брестовцу, са ког је дејствовао у ослобађању земље.

На капији сомборског аеродрома делегација УВП положила је венац на споменик погинулим пилотима. Почетком 1945. године са тог аеродрома авијатичари су дејствовали у пробоју Сремског фронта (пилоти 111. и 421. јуришног пука).

У Пригревици, на спомен плочу зграде, у којој се од марта до маја 1945. године налазио Штаб групе ваздухопловних дивизија, положен је венац. Са тог места руководило се борбеним дејствима ваздухопловних јединица што су подржавале операције 2. и 3. армије за коначно ослобођење земље.

Бранко Радојчић

Неговање ваздухопловних традиција ЈУНАЦИМА У СЛАВУ

Подсећање на формирање наших летачких јединица
у Другом светском рату и велика дела храбрих пилота

Откривањем спомен обележја ваздухопловцима Краљевине Југославије и Југославије и Русије који су, дејствујући од 1941. до 1945. године, са аеродрома у сремачким селима Велики Радинци и Лаћарак, дали своје животе бранећи слободарско небо, започело је обележавање значајног јубилеја војвођанских пилота и падобранаца.

Међу многобројним званицима били су и Небојша Пешић, шеф Кабинета председника Народне скупштине РС, председници републичког и покрајинског СУБНОР-а Миодраг Зечевић и Света Атанацковић, потпуковник Славољуб Тадић представник Команде В и ПВО Војске Србије, представници Прве бригаде ВС, делегација Владе Републике Српске и градова Новог Сада, Сремске Митровице, Руме и Вуковара и други. Уз органе сремскомитровачке локалне управе спомен обележја ваздухопловцима у Великим Радинцима и Лаћарку открили су војни представници при амбасадама Руске Федерације и Украјине - потпуковник Димитрије Мокров и пуковник Андреј Блоха.

На славне дане борбе за слободу и несечивну херојску жртву наших и руских ваздухопловаца, током својеврсног часа историје, за све оне који памте и желе да се уче на тековинама наших ваздухопловаца, присутне је подсетио Славољуб Михајловић председник Удружења ваздухопловаца Војводине.

Под командом прослављеног капетана прве класе Саве Пољанца, бившег пилота Ратног ваздухопловства Краљевине Југославије, у Великим Радинцима 1944. године формиран је 112. ловачки пук. У свом саставу имао је три ескадриле авиона типа ЈАК руске производње. Поред нашег, на аеродрому је била стационирана и ескадрила из састава 117. ловачког пука авијације Русије, чији су пилоти, поред извршавања борбених летова, током преобуке, били инструктори нашим пилотима. Заједничким снагама дејствовали су по непријатељу на Сремском фронту, приликом ослобађања Хрватске, на Вировитичком мостобрану и другим местима до коначног ослобађања земље.

Недалеко од Великих Радинаца и на аеродрому у селу Лаћарак 1944. формиран је и 421. пук авијације састава три ескадриле авиона типа Ил-2, под командом мајора Душана Божовића. На истом аеродрому базирала је и једна ескадрила 165. јуришног пу-

ХЕРОЈИ ЈУГОСЛАВИЈЕ И СЛОВАЧКЕ

Словачка Република идуће године обележава седамдесету годишњицу устанка, тим поводом биће откривена и спомен обележја нашим пилотима и прослављеним командантима авијацијских пукова Сави Пољанцу и Арсенију Бољевићу. На тај начин и Словачка одаје признање заједничким херојима одбране и српског, и словачког неба.

ПОШТОВАЊЕ ИСТОРИЈЕ

Обраћајући се присутнима, потпуковник Димитрије Мокров истакао је како је за годину дана колико се налази у Србији увидео да српски народ поштује своју историју и традицију те да су и Срби, и Руси, и Украјинци бранили своје отаџбине и небо над њима, али и да су заједничким снагама, борећи се раме уз раме и крило уз крило, савладали фашистичког окупатора. Захваљујући се што у Србији нису заборављени људи који су са заједно са нашим дедовима и очевима, борећи се против фашизма, бранили Србију и Југославију, пуковник Андреј Блоха нагласио је значај чувања сећања и правде, истините историје.

Откривање спомен обележја
у Лаћарку

ЧИЧА БРАНКО ИЗ ГРГУРЕВАЦА

Један од ретких преживелих директних учесника ових догађаја, седамдесетшестогодишњи чича Бранко из сремачког места Гргуревци био је у првим извиђачким линијама током борби за ослобађање Сремске Митровице и помагао при навођењу ваздухоплова. Те зиме, каже чича Бранко, западао је велики снег, а температура се није спуштала испод минус 20 степени. Омладина је даноноћно чистила писте аеродрома у Радинцима и Лаћарку, како би се омогућило полетање и слетање руских и наших авиона.

ка руске авијације, дејствујући од Сремског фронта до Словеније.

-Данас је историјски дан, у коме слободарски Срем одаје дужно поштовање нашим заслужним јунацима, херојима неба, који су у априлском рату и завршним борбама за ослобођење земље, несебично жртвујући своју младост, бранили небо над отаџбином. Споменика баш и немамо превише, па ове, око којих се окупљају млади људи, надањујући се светлим примерима наших ваздушних хероја, треба са поносом да чувамо - поручио је, између осталог, Зла-

томир Грујић председник Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије.

Уз богат културно-уметнички програм који су приредили ученици тамошњих основних школа, омладина и актив жена Лаћарка, заслужнима, међу којима и потпуковнику Димитрију Мокрову, уручена су највиша признања Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије и Удружења ваздухопловаца Војводине.

Будимир М. ПОПАДИЋ

Поводом стотог рођендана
повеља настаријем чану УВПС

ХЕРОЈ ИЗ МНОГИХ БИТАКА

Генерал-потпуковник у пензији Лазар Радаковић,
сведок два века, већ 43 године је војни пензионер
и сећа се многих догађаја из бурног живота

Народни херој, генерал-потпуковник у пензији Лазар Радаковић носио је „Патризанске споменице 1941“, потом три ордена за храброст и више од 20 других одликовања. Војничку каријеру започео је у Војсци Краљевине Југославије, а онда се, на „позив партије и другова“, прикључио народноослободилачком покрету. Недавно је обележио стоти рођендан, што је био повод да га Удружење војних пензионера Србије награди Повељом УВПС.

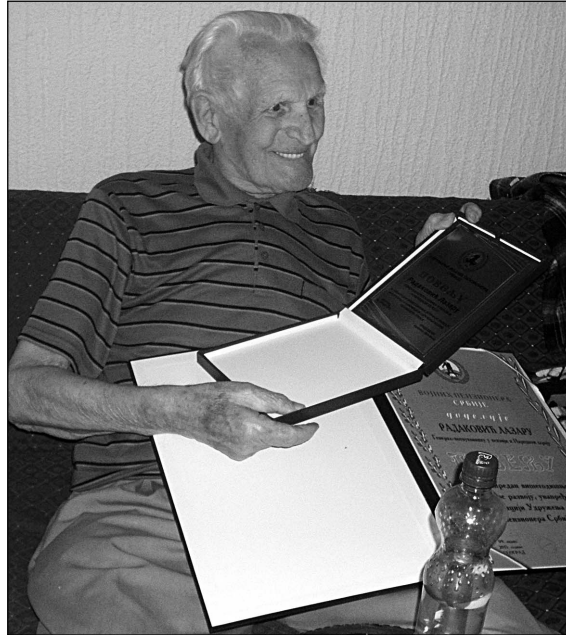
У име Главног одбора УВПС повељу генералу Радаковићу уручио је генерал-мајор у пензији Бранко Петковић. У делегацији која је посетила прекаљеног борца били су и Слободан Вујић, председник МО УВПС за 23-24 блок, Павле Лучић, члан ИО ГО УВПС, Милан Прокић, члан ОпОд УВПС у Новом Београду.

Лазар Радаковић је више од 43 године пензионер. Дични Личанин 12. априла прославио је свој 100. рођендан, што се да није мало лошијег слуха не би могло приметити, али не намерава да остане на томе, јер му је тетка умрла у 106, а ујак у 101. години „тако да нам лоза са мајчине стране има дуг живот“.

Већ је 80 година од како је први пут обукао униформу – поднаредничку, у Војсци Краљевине Југославије.

Тридесет друге године отишао сам у Артиљеријску подофицирску школу у Ћуприји. Тамо сам завршио школовање и постао поднаредник и отишао у Љубљану, па у Марибор, као краљев војник. Када је започело бомбардовање Београда, налазио сам се у Смедереву, био сам у штабу за утврђивање граница. Па сам пошао када је објављена мобилизација. Ратни распоред мој је био у Марибору. Већ када сам кренуо, група нас, колима, Немци су били у Загребу. И мене, и другове, заробише у Сесветама. И свезаше нас и одведоше у штаб армије у Илици. Био сам четири дана у затвору, па сам једне ноћи побегао, чаршафима низ прозор. Стигао у родно место, Могорић, 20 километара од Госпића. Ту сам се повезао са омладином, сељацима, радницима и комунистима. И припремали смо се за напад на непријатеља. Порушили смо мостове у том крају да не би окупатор туда прошао, јер је Лика била под Италијанима. Тако сам ушао у партизане.

Три ордена за храброст сведоче о Рада-

Обрадовао се Палкети УВПС: народни херој
Лазар Радаковић

ковићевом јунаштву. Наочит и усправан, као што је и у стотој години, прошао је кроз рат. Права леђа и танак стас спасили су му живот. Да је био мало повијенији, у Славонском Броду, ко зна да ли би га данас било.

Три метка. С бока. Немац опалио из тешког митраљеза. Однео део леђа. Мислио сам да сам готов. Плућна марамица ми ушивана. Носили нас на носилима. Ја сам их молио – немојте људи да се мучите, нађите негде сељачка кола, па ме тако метите, да одем на операцију у дивизију. Имате тешких рањеника, оперишите их, а ја могу да сачекам! Тако је било. Била је то љубав, другарство. Нисам желео анестезију, нек наживо шију, требаће другима...

На питање да ли је у рату помишљао да ће доживети стоту, Радаковић одговара:

Чим је човек у рату, његов живот свакога дана виси о концу. Можеш сваки час да погинеш. Ја сам био један од храбријих бораца. Мени је тада било жао што нисам био рањаван. Имао сам планинску пелерину, сва је била избушена, а мене не погоди тана. Казао сам, мислиће људи – овај је страшљив, али ето, дошло је и то. Ножем сам прободен овде... Поред кичме нож је прошао, војнички...

Био је учесник у борби против десанта на Дрвар.

у Србији ослобађа Ваљево, Београд...
Да ли сте се сретали с Титом?

Више пута. Тито је био на Брионима, ја као командант дивизије сачекао га у Делницама. И рапортирам му како на територији дивизије нема ништа новог, а он пита – а што ти побеже један војник у Мађарску? Ето како је водио рачуна и о једном човеку. Ишли смо у Кумровец, у родно место његово. И тамо су загорци припремали ручак, а пре ручка ми се навратили у једну кафану. Тито, Ранковић и ја седимо. И пита Тито – Радаковићу шта се ти свађаш са Ранковићем. А ја му кажем – ћера ме да попијем ракију! А ја не пијем ракије! Личанину шунке и сланине, да се наједе, а немој га терати да пије ракију...

Видео сам га и кад смо поправили станице са Русијом, кад је Хрушчов долазио. Онда је Тито покупио све нас генерале и били смо на двору с њима. Каже, ми морамо сада у школама нашим решавати задатке и отварати и према истоку и према западу, а раније су сви били према западу, због Стаљина.

Био сам на сахрани, у почасној стражи. Сузе су ми ишле кад сам стајао. Веома ми је жао. Сви светски владари били на сахрани...

Јесте ли били строг официр?

Према људима сам био доста строг, ништа нисам опраштао, сваком сам у очи рек'о. Друго је време било. Ја долазим у чету где сам био командир. Набавио сам цигарете преко организације из Госпића. Поделим цигарете људима и кажем – идемо у акцију. Треба ми 15 добрих бораца који ће са мном на пругу Госпић-Грачац-Сплит, да је порушимо. Тако сам радио.

Из рата је Лазар Радаковић изашао у чину потпуковника. Био је први послератни командант 6. личке дивизије. Одлази на школовање у Русију, па Виша војна академија у Београду, командант оклопне дивизије у Сиску, Школа националне одбране, командант оклопне дивизије у Скопљу, командант Подручја у Приштини, начелник класе у Војној академији, па одлази у пензију.

И тако, година за годином, догађај за догађајем, све до 12. априла, када је напунио стоту.

Здравље га служи, каже, одлично.

Има сина Слободана, пуковника у пензији, који живи у Сомбору, четири унучади и два праунучета. Други син Воја је економиста.

Није крио рецепт за дуги живот :

Буди свој, немојте дозволити да свако утиче на вас и да вас тера на нешто лоше;

Брините на време о свом здрављу и чувајте га;

Будите умерени у свему. Треба избећи секарију.

Бригу о њему води другарица Сека, тражио је да је обавезно поменемо у новинама.

Сваки дан, када је лепо време, иде у шетњу

Да умрем сутра, не би ми било жао. Али, волим да живим и борим се. Живот је леп, рекао је Радаковић.

Т. Митушев
и магазин „Одбрана“

Отворено писмо Александру Вучићу

НАДА У МИНИСТРА ОДБРАНЕ

У реализацији законитих решења у корист војних пензионера не поштују се чак ни одлуке Уставног суда Србије, према којима се игнорантски односе не само судови нижег нивоа, већ и поједини челници неких министарстава

Поштовани г. Вучићу, свесни да нам из објективних разлога тренутно не можете посветити пажњу коју очекујемо у вези са исправљањем наношених нам неправди, ми – војни пензионери из базе, убеђени смо да само Ви, и нико више у овој земљи, можете зауставити још увек владајућа безакоња претходних власти која, нажалост, и данас егзистирају у оквиру законодавно-правних норми. Убеђени смо г. Вучићу да сте Ви и председник Томислав Николић једине личности у политичком миљеу Србије, спремни да објективно сагледате стање у коме се, гледајући кроз нарушавање људских и законодавних права, налази војнопензионерска популација. А управо та обесправљена пензионерска групација, верујте, пружа пуну и нескривену подршку свим Вашим напорима у борби против незаконитости у којима је Србија огрезала током минулих година.

Свесни смо, уважени г. Вучићу, да и поред изузетних напора које улажете за добробит ове земље, објективно нисте у стању да у кратком временском периоду исправите све неправде годинама наношене не само војним пензионерима, већ свеукупној пензионерској популацији, односно маси осиромашених грађана Србије. Не алудирамо, стога, на било какве приоритете у решавању наших проблема, јер знамо с каквим се све тешкоћама суочавате у борби против мита и корупције, проблемима у вези са српским животом на Космету и напорима да Србија добије датум за преговоре о ступању у ЕУ.

Немоћни да се на законит и цивилизован начин изборе за своја људска, обичајна и законска права, корисници војних пензија Вас моле да делић Вашег драгоценог времена посветите стицању конкретних сазнања о бројним незаконитостима које су, попут громаде, свађене на војне пензионере. Те громаде су се из године у годину гомилале, да би данас прерасле у пошаст коју, убеђени смо, само Ви можете да скинете са плећа свеукупне војнопензионерске популације.

Без намере да Вам одузима-

Од министра одбране Александра Вучића војни пензионери очекују да помогне у решавању нагомиланих проблема

мо време својим оправданим жалопојкама, најлепше Вас овим путем молимо да, макар накратко, примите представнике Удружења војних пензионера Србије (УВПС) који ће Вас објективно и исцрпно информисати о свим проблемима с којима се, ни криви ни дужни, суочавају војни пензионери. Многи од тих проблема ће, верујемо, представљати за Вас новост због чега и молимо да прихватите молбу за при-

јем и разговор са делом руководства УВПС. Сигурни смо да ћете, после тих сазнања, непристрасно и праведно предузети мере које Вам стоје на располагању, посебно када се има у виду да су се многе државне и правосудне институције, укључујући поједина министарства и Владу Србије, оглушили о молбе, жалбе, препоруке, иницијативе и јадиковке појединаца и руководства војнопензионерске организације.

Не знамо г. Вучићу да ли Вам је, поред осталог, познато да се у реализацији законитих решења у корист војних пензионера не поштују чак ни одлуке Уставног суда Србије, према којима се игнорантски односе не само судови нижег нивоа, већ и поједини челници неких министарстава. Посебну причу представља чињеница да су војни пензионери изопштени из годинама постојећег војног Фонда СОВО у Фонд ПИО Србије који отворено минира, а није претерано рећи и саботира, одлуке Уставног суда Србије у вези са незаконитом ускраћеним правом војних пензионера на повећање пензије од 11,06 посто почев од 1. јануара 2008. године. Ако се ова очигледна незаконитост не реши у догледно време, поред више десетина хиљада судских процеса које војни пензионери воде против сопствене државе, не треба пренебрегнути и могућност да се овај случај нађе и пред Међународним судом у Стразбуру, што ће, нема сумње, бацити ружну сенку не само на правосудни, већ и политички систем наше земље.

Био је ово, г. Вучићу, само делић ускраћених права корисника војних пензија на које указујемо. За елаборирање свих непријатности које доживљава и преживљава ова пензионерска групација потребно је далеко више времена и простора од овог писма. Надамо се, на крају, да нећете изневерити наду и поверење које у Вас полаже неколико десетина хиљада војних пензионера. У очекивању да ћете, као наша последња нада, ускоро примити представнике УВПС, шаљемо Вам срдчане поздраве.

Радисав РИСТИЋ,
пуковник у пензији

Уочи светског дана борбе против пушења

СА ЦИГАРЕТОМ СЕ МАЊЕ ЖИВИ

Пушење доводи до бројних нежељених ефеката, јер дувански дим садржи око четири хиљаде различитих састојака, пре свега штетних. Пушачи имају десет пута већу шансу да добију рак бронхија од непушача. Воља најважнији фактор који води престанку пушења

Пушење последњих година поприма карактер својеврсне епидемије назване кугом двадесетпрвог века. Дуван у свету пуши више од половине мушкараца и око једна четвртина жена. Та штетна навика највише је заступљена у Европи. Око 400.000 Американаца сваке године умире од болести које настају као последица пушења.

Пушење цигарета код нас је врло раширена појава. Без устезања пуши се, практично, свуда. Није ретка појава да се пушење почиње већ у основној школи. Велики број наставника, такође пуши. Највише проблема и недоумица изазива чињеница да пуше и здравствени радници. Да, баш они који знају шта све човеку штети.

Увлачење дима од дувана је навика која, кад се једном створи, пружа задовољство што произилази из духовне релаксације и повећане активности у различитим околностима. Међу младима је данас подједнак број пушача оба пола. Поуздани подаци указују да 40 одсто омладине пуши.

Пушење, нажалост, доводи до бројних нежељених ефеката, а најважнији су: акутни и хронични бронхитис, рак бронхија, периферна болест артерија, чир на желуцу, болести срца итд. Утврђено је да између трећине и половине пушача умире од болести повезаних са пушењем. Установљено је да ако особа од 25 година пуши 20 цигарета дневно, живи у просеку краће 4,6 година од непушача, а онај ко пуши 40 цигарета дневно, живи 8,3 године краће од непушача.

На основу прорачуна очекиваног скраћења дужине живота пушача, процењено је да свака попушена цигарета скраћује век пушача за 5,5 минута.

Ризик од дуванског дима

Дувански дим садржи око 4000 различитих састојака. Састав дима зависи и од густине паковања, дужине цигарете, облика филтера и папира, као и температуре на којој сагорева дуван. Међу састојцима гасне фазе који доводе до нежељених ефеката су: угљенмоноксид, угљендиоксид, азотни оксид, амонијак, испарљиви угљоводоници, алкохоли, алдехиди и кетони. Неки од набројаних састојака сна-

жно коче покрете, а други доводе до надражаја дисајних путева.

Ризик од појаве болести услед пушења није подједнак код свих пушача. Он зависи од интензитета навике пушача, те других фактора ризика (гојаност, хипертензија и друго). Ризик од појаве различитих болести повећава се са повећањем „дозе“ којој је изложен пушач. Са дневним повећањем броја попушених цигарета, дубином инхалирања и трајањем навике пушења, ризик се повећава. Приближно половина смртних случајева приписана је пушењу настаје због кардиоваскуларних болести. Пушачи имају 29 пута већу шансу да оболе или умру од инфаркта миокарда. Тај ризик за појаву коронарне болести знатно је већи код млађих особа. Напрасна смрт, мождани удар и ангина пекторис су чешћи у пушача.

Пушачи имају десет пута већу шансу да добију рак бронхија од непушача, а ризик је пропорционалан броју попушених цигарета на дан. Отуда они који пуше две кутије цигарета дневно, имају 25 пута већу шансу од непушача да добију рак бронхија. Ризик је већи код пушача који дубље инхалирају дим или су почели да пуше у млађој животној доби. Престанком пушења овај ризик се смањује, али код тешких пушача и након престанка пушења остаје доживотни ризик до три пута већи у односу на непушаче.

Тешко остављање цигарета

Најважнији фактор који води престанку пушења је воља пушача да

остави цигарете. На одлуку о престанку пушења утичу: болести, притисак брачног друга или деце, цене цигарета, страх од нежељених ефеката пушења на властито и здравље деце и страх да ће и деца пропуштити.

Вероватније је да ће пушач прекинути да пуши ако постоји већи број разлога за прекид пушења. Након престанка пушења долази до појаве следећих симптома: жеља за цигаретом, повећан апетит и иритабилност.

Лекари опште праксе и специјалисти различитих дисциплина могу много да помогну онима који желе да оставе пушење. Прво се оцењује степен зависности. Психичку зависност од никотина је релативно лако установити. Симптоми физичке зависности биће редовно јачи код оних пушача који пуше прву цигарету у првих пола сата након устајања. Такве особе спадају у групу пушача који су развиле јаку зависност и код њих је потребан посебан третман приликом престанка пушења (жвакаће гуме које садрже никотин). Помоћ лекара се састоји од сталне пажње, подршке и охрабрења. Неуспех треба очекивати у прве две недеље након престанка пушења. Онима који издрже три месеца без пушења, шансе да престану са пушењем су велике. Грешку праве они лекари који препоручују пацијентима да промене врсту цигарета или да смање број попушених цигарета у току дана. Такве промене доводе до мењања типа инхалирања дуванског дима у пушача који већом дужином задржавања дима у плућима имитира концентрацију никотина.

И поред законских одредби о забрани пушења на одређеним местима, свако упозорење пушачу да дувански дим штети и њему и особама око њега, ма колико добронамерно било, по правилу се сматра атаком на лични интегритет и слободу.

Од десет мера превентиве у Програму онколошке заштите у Србији, прво место је дато борби против пушења.

мр Александар Симоновски

Седамдесет осам дана у одбрани отаџбине

НАТО СЕПАРАТИСТИМА ОБЕЋАО ДРЖАВУ

Оружана агресија НАТО-а на СР Југославију 1999. године, у основи је почивала на плану „Рутус“, који је разрадила ЦИА за разбијање Југославије и Србије. Под том шифром крије се тајна акција ЦИА која је припремала рат, са циљем да се уништи Југославија губитком Косова, Црне Горе и Војводине.

Разбијање СР Југославије и дробљење Републике Србије био је (и јесте) политички (крајњи) циљ агресије, која и данас траје. У оквиру тог циља је и обећање сепаратистичким вођама косметских Албанаца, **одвајање Косова и Метохије од Србије и стварање независне државе „Косово“**, још једне државе Албанаца на тлу Европе. Бивши амбасадор САД у СРЈ, господин Монтгомери, у специјалној емисији РТС на годишњицу смрти Слободана Милошевића рекао је: „Агресија на Србију је имала за циљ да Косово постане самостална држава“ (РТС-1, Београд, 11. март 2007. године).

Нижи нивои циља, у оквиру крајњег циља агресије били су: **уништење Војске СРЈ, смена актуелне власти Републике Србије; успостављање новог система владања и економских односа; формирање нових државних целина и њихово увођење у интересну сферу Запада.**

Оружана агресија НАТО-а на СР Југославију 1999. године, у основи је почивала на плану „Рутус“, који је разрадила ЦИА за разбијање Југославије и Србије. Под том шифром крије се тајна акција ЦИА која је припремала рат, са циљем да се уништи Југославија губитком Косова, Црне Горе и Војводине. Циљ „Корена“ је одвајање Косова као главног извора сировина за Југославију, кроз велику аутономију, албанску анексију или потпуну независност, затим отцепљење Црне Горе, њеног јединог преосталог излаза на Јадранско море, и дислокацију Војводине, њене житнице и још једног југословенског извора сировина, који би довели до потпуног колапса Југославије, као самодоволне индустријске државе“. - Високи званичник владе у Бону: „Под шифром „Корени“ води се тајна акција ЦИА усмерена на распарчавање Југославије“.

Била је то тајна операција ЦИА чији циљ је био да се уништи СР Југославија, одвајањем Космета главног извора сировина, отцепљење Црне Горе, њеног јединог преосталог излаза на **Јадранско море и дислокација Војводине, житнице Србије и још једног југословенског извора сировина.**

ПИШЕ:
Спасиоје Смиљанић,
генерал-пуковник у пензији*

Ваздухопловно-космичка операција

НАТО је проценио да је Војска СР Југославије највећа препрека за остварење планираних циљева агресије. Због тога је припремио и извео ваздухопловно-космичку операцију на СР Југославију чији је циљ био **Разбијање и уништење Војске Југославије** и изнуђивање прихватања политичких циљева. Врховни командант НАТО-а генерал Весли Кларк изјавио је да ће НАТО „систематски и прогресивно нападати, деградирати, опустошити и коначно уништити српску војску, ако Србија не пристане на мировни план сачињен под америчким покровитељством“. ТВ Раџесвер, The Hindu (Њу Делхи), према писању „Политике“, „Поуке Косова“, 13. мај 1999. године.

Да се ради о крајње радикалном циљу, а не о спречавању „хуманитарне катастрофе“, како су говорили челници НАТО-а, показују изјаве многих заговорника глобализације и твораца „новог“ светског поретка, који су тражили да се СРЈ (посебно Србија) оштро казни и стави под контролу, да јој се умањи војна моћ и спречи „терор који проводи“ над Албанцима на КиМ, али и да се учини зависном од Запада и његовог капитала. У контекст ових ставова и опредељења иде и изјава министра одбране

Вилијама Коена пред Сенатом САД, у којој је за примену силе у СРЈ дефинисао стратегијски циљ: **Умањити способност Србије да убудуће води рат против Косова или прошири рат на своје суседе, смањити или слањење њене способности за извођење војних операција.**

У разговору с генералом Ојданићем, генерала Весли Кларк (15. марта 1999. године) рекао је: „Желим да Вам пренесем један озбиљан проблем, а то је да ће Војска Југославије бити уништена ако буде у сукобу са НАТО-ом. Ако се то од НАТО-а буде тражило, биће уништена складишта, касарне и снаге Војске Југославије.“, потврђују дефинисани ратни циљ. Нагласио је да жели да буде јасан: „Ако се то догоди, Војска Југославије ће за **пар дана** да изгуби све оно што се у њу улагало 50 година“. Желим да схватите: „Ако НАТО буде приморан да примени силу, он ће уништити Војску Југославије, Војска неће преживети то је чињеница.“ У овако брзом разарању Војске Југославије, или у случају њене капитулације, планирано је да се борбена техника ВЈ распоређена на територији Космета стави на располагање терористима ОВК, ради формирања војске „Косова“.

Застарелост и неисправност борбене технике

После разбијања ЈНА, 1992. године, формирана је Војска СР Југославије (СР Југославија савезна држава од две чланице - Србије и Црна Горе) чији саставни део је било и РВ и ПВО.

Организација РВ и ПВО је била правилно постављена и усклађена са наменским задацима које је стратегијска групација имала. У Корпусу ПВО су биле све снаге ПВО (изузев ЛАРЈ ПВО у ваздухопловним базама), а у Корпусу ваздухопловне подршке, снаге за ваздухопловну подршку снага Војске и офанзивна дејства по плану Команде РВ и ПВО (задатку Врховне команде). У саставу ВаК биле су и ваздухопловне базе. Са таквом организацијом РВ и ПВО је дочекало агресију НАТО-а на СР Југославију 1999. године.

Савезна Република Југославија је од почетка 1992. године била под санкцијама и блокадама међународне заједнице. У мају 1992. године искључена је из Уједињених нација, а крајем године и из Међународног монетарног фонда. Неповољна економска ситуација у земљи, санкције и блокаде одлучујуће су утицале на способност државе да редовно финансира своју војску, набавља нова средства ратне технике и модернизује постојећа, као и да редовно и плански проводи обуку и припрема војску за одбрану земље. То је имало негативне последице на стање РВ и ПВО, безбедност земље, ток рата и ефекте одбране.

Стање у стратегијској групацији РВ и ПВО, на крају 1998. године, имало је следеће карактеристичне (или само најкарактеристичније) показатеље:

Авиони НАТО-а наоружавани су најсавременијим пројектилима

1. Застарелост (временска и технолошка) и скромне борбене могућности основних борбених средстава (авиони, радар, ракетни системи ПВО, системи преноса информација и командовања) за савремено – софистицирано ратовање и низак ниво техничке исправности скоро свих средстава ратне технике, посебно авиона МиГ-29, чија је исправност била 44 одсто и радарских средстава ТПС-70 (50 одсто), а ТПС-63 (37 одсто).

2. Деведесет одсто борбених авиона, 80 одсто радара и сви ракетни системи, припадали су првој и другој технолошкој генерацији, малих борбених могућности и врло неопорни на електронско ометање.

Обука сведена на доњу границу дозвољеног

3. Недовољна попуњеност резервним деловима за све врсте и типове авијације, а за МиГ-29 попуњеност је износила критичних 24 одсто. За тај авион недостајали су неопходни делови за мотор, рачунар и авионски радар. Недостатак резервних делова и важних склопова средстава ратне технике западног порекла (САД, В. Британија), које није било могуће обезбедити, били су разлог што је само 60 одсто радарских система био борбено употребљив. Проблем је увећавала и чињеница да се из наведеног разлога нису могла употребити постојећа најсавременија радарска средства ТПС-63 и ТПС-70.

4. Обука појединаца, команди и посебно јединица била је сведена на доњу границу дозвољеног, где се посебно издваја: 1) налет пилота (по пилоту) износио је 25.40 сати, што је око 30 одсто од потребног – планираног програма летачке обуке. Овако стање није било само 1998. године већ је тако било и 6-7 претходних година. Ово је отварао погубне и погубљене последице; 2) ракетне јединице ПВО система „НЕВА“ и „КУБ“, нису изводиле бојна гађања циљева у ваздушном простору још од 1989. године. Веома мали број припадника ових јединица је имао практично знање у ватреном дејству овим системима. Седам од 12 дивизиона система

„НЕВА“ имали су класификацију „НА“ (неактивне), тј. биле су у класификацији резервних јединица, што је било заиста непримерено да се јединице највеће ватрене моћи, и то у систему ПВО, држе у резервном саставу, тј. да имају „НА“ класификацију. Ово је условило низак ниво обучености и оспособљености ових састава за припрему и извођење борбених дејстава. Дода ли се овоме да је 311. самоходни ракетни пук ПВО (4 батерије ПВО), на територији КиМ, од октобра 1998. године до почетка агресије НАТО-а био искључен из система обуке (групписан на пријављену локацију и стављен под потпуну контролу верификатора ОЕБС), онда то указује на велики број проблема у ракетним јединицама ПВО које је требало што пре решавати и превентивним мерама умањити; 3) обученост и увежбаност већег дела јединица резервног састава РВ и ПВО (око 80 одсто), била је на незадовољавајућем нивоу. Обука резервног састава у претходних 5-6 година није провођена у

КАКО ДО КЊИГЕ

Студија генерал-пуковника у пензији Спасоја Смиљанића „Агресија НАТО, Ратно ваздухопловство и противваздушна одбрана у одбрани отаџбине“, према оценом многих војних експерата, представља најсвеобухватније и најпродубљеније штиво о ратним догађањима на простору СРЈ 1999. године, са обиљем прецизних података и анализа.

Књига се може набавити поузећем на телефон 063/8623-836.

ГЕНЕРАЛ СПАСОЈА СМИЉАНИЋ
АГРЕСИЈА НАТО

РАТНО ВАЗДУХОПЛОВСТВО
И ПРОТИВВАЗДУШНА ОДБРАНА
У ОДБРАНИ ОТАЏБИНЕ

складу са плановима и програмима обуке. Разлог за ово, поред недостатка финансијских и материјалних средстава, је и врло слаб одзив резервног састава (око 50 одсто) на обуку и војне вежбе; 4) обученост и оспособљеност официра команди условно речено из „друге“ линије, у функцији вертикалне заменивости, није била потпуна, што је такође последица недостатка финансијских средстава и рестрикције у обучавању и увежбавању дужи низ претходних година.

Изостала набавка савременог наоружања

5. Низак ниво припремљености територије за кретање, заштиту људи и средстава ратне технике (СРТ) и извођење борбених дејстава, био је евидентан. Недостајали су уређени објекти за ватрено дејство, заштиту људи и СРТ, осматрање, командовање, објекти везе, за кретање и друго. Овај проблем је био изражен посебно за јединице ваздушног осматрања и јављања (ВОЈИН) које су морале поседати положаје на планинским висовима и гребенима на којима није било уређених положаја, а ни прилазних путева. За употребу ових јединица било је само осам радарских положаја уређених по типу сталне фортификације и 13 положаја по типу пољске фортификације. На почетку агресије, авијација је располагала са два подземна објекта капацитета за смештај око 50 авиона и 86 армирано-бетонских склоништа (АБС), капацитета за смештај око 100 авиона. Ови капацитети су обезбедили размештај и заклањање само 50 одсто борбене авијације. Ракетне јединице ПВО су располагале са пет ватрених положаја уређених по типу сталне фортификације за ракетни систем „НЕВА“ и 55 ватрених положаја уређених по типу пољске фортификације, од којих 15 за систем „НЕВА“ и 40 за систем „КУБ“.

Са стањем РВ и ПВО, посебно са стањем борбених система у систему противваздушне одбране, било је упознато државно и војно руководство СРЈ. Још 1997. године, тадашњи помоћник НГШ за РВ и ПВО генерал Мирко Вучинић и командант РВ и ПВО генерал Љубиша Величковић, после опсежне анализе стања и упознавања надлежних у војсци и држави, а на бази средњорочног плана опремања (1996-2000), исказали су потребе за опремање РВ и ПВО. Исказ потреба, дефинисан је закључком генерала Вучинића: „На основу закључака из анализе стања опремљености РВ и ПВО и заостајања у опремању са НВО (наоружање и војна опрема) у односу на суседне војске као и концепта модернизације ВЈ по „МОДЕЛУ-21“, утврдили смо приоритете модернизације на нивоу РВ и ПВО до 2000. године.“ Међутим, незадовољавајуће стање до почетка агресије, па и у току агресије није поправљено.

Аутор је од 20.1.1999. до 6.8.2001. године био командант РВ и ПВО

Са дистанце 14 година од агресије НАТО-а на СРЈ, јасно је да је заокружена неокOLONизација простора бивше суверене државе СФРЈ. Окупацијом Косова и Метохије (КиМ) створени су услови за отимање капитала од државе Србије који се мери милијардама долара, угрожени су јој ресурси и ослабљена економска основа.

Резолуција Уједињених нација број 1244 од 10. јуна 1999. године гарантује суверенитет СРЈ, односно РС на територији КиМ. На основу тога, сва имовина и природни ресурси КиМ правно су власништво Републике Србије. У пракси тај универзални принцип је изигран. Економске последице по Републику Србију директно се одражавају кроз оспоравања власничког права законским власницима имовине и отету економску добит држави привредним субјектима и протераним лицима.

Пети у свету по резервама лигнита

После агресије, имовином на територији КиМ противзаконито располаже новоформирана сецесионистичка власт. Уставом РС у члану 58. загарантовано је право на имовину, а у чл. 78 дефинисана је државна имовина. У Закону о средствима у својини у члану 1. ближе су одређена средства у својини Републике Србије. Није потребно наглашавати да су оба правна акта усклађена са међународним нормама у области својине и права над имовином.

Подаци о проценама вредности имовине коју је узурпирала самопроглашена Република Косово, према доступним изворима, различито се третирају. Крећу се од десетак па до 1.000 милијарди долара. Све зависи ко, у ком интересу и какву методологију примењује.

Према истраживањима Геолошког института Србије на КиМ до 2000. године најзначајнији геолошки ресурс је угаљ лигнит, око 12 милијарди тона. У односу на укупне резерве Србије, 76 одсто резерви лигнита се налази на КиМ, а у светским размерама ове резерве су на петом месту. По проценама наших институција, те резерве лигнита су нивоа потребног за обезбеђење струје за период од 100 до 200 година. Из лигнита је могуће синтетизовати нафтне деривате, којима се могу задовољити потребе региона ширег од КиМ.

Налазишта ретких и скупих метала

Други значајан истражен ресурс јесу резерве руда метала, а посебно олова, цинка и сребра, око 34 милиона тона на северном делу, а 58 милиона тона на територији КиМ, фероникла 12 милиона тона и боксита око 1,4 милиона тона. На КиМ је било у функцији 16 од 18 рудника олова и цинка. Поред ових, постоје налазишта значајних количина ретких и скупоцених стратешки важних метала: бизмута, кадмијума, кобалта, злата, хрома и мангана.

Посебно су атрактивни ретки високо технолошки елементи, који се добијају у преради основних руда, пре свега индијум, кадмијум, германијум, талијум и галијум. Ови ретки минерали користе се у временској индустрији високих технологија,

Економске последице сецесије КиМ после агресије НАТО-а на СРЈ 1999. године

ОТИМАЊЕ БОГАТСТВА СРБИЈЕ

Вредност имовине коју је узурпирала самопроглашена Република Косово, према доступним изворима, креће се до хиљаду милијарди долара. Најзначајнији геолошки ресурс је лигнит, око 12 милијарди тона. Резерве руда метала, а посебно олова, цинка и сребра, износе 58 милиона тона, фероникла 12 милиона тона и боксита око 1,4 милиона тона.

ПИШЕ:
др Видоје Пантелић,
генерал-пуковник у пензији

па су они можда и главни циљ светских компанија.

Утврђена су и бројна лежишта неметалних минералних сировина: магнетита око 6 милиона тона, керамичких и опекарских глина, дијатомита, зеолита, бентонита, сировина за цементну индустрију, сировина за хемијску, стакларску и индустрију креча, као и нафтних шкриљаца. Све ово су ретки у природи и скупи материјали на светској берзи.

Као природни ресурси су и респективни извори питке воде и хидроакумулације, који ће у перспективи добити стратешки значај. Затим геотермалне воде, терени погодни за зимски и ловни туризам, као и око 580.000 хектара плодног пољопривредног земљишта. Процењује се да би се на Косову и Метохији од експлоатације природних богатстава могао остварити профит од 145 милијарди долара.

УНМИК је 2004. године објавио да Светска банка процењује минералне резерве Косова на 12,5 милијарди евра (Трепча 3 милијарде, лигнит у близини Приштине 6,5 милијарди, фероникл 2 милијарде и сви остали рудници са око 2 милијарде евра). Дакле овде је очита намера што јефтиније уласка у посед богатства.

Србија плаћа косметске кредите

Занимљиво је да је УНМИК 2005. године је објавио листу понуда КиМ намењену потенцијалним инвеститорима. На првом месту понудили су око 21,5 милиона тона руде која садржи олово, цинк и сребро, 1,7 милиона тона боксита уз потенцијалних

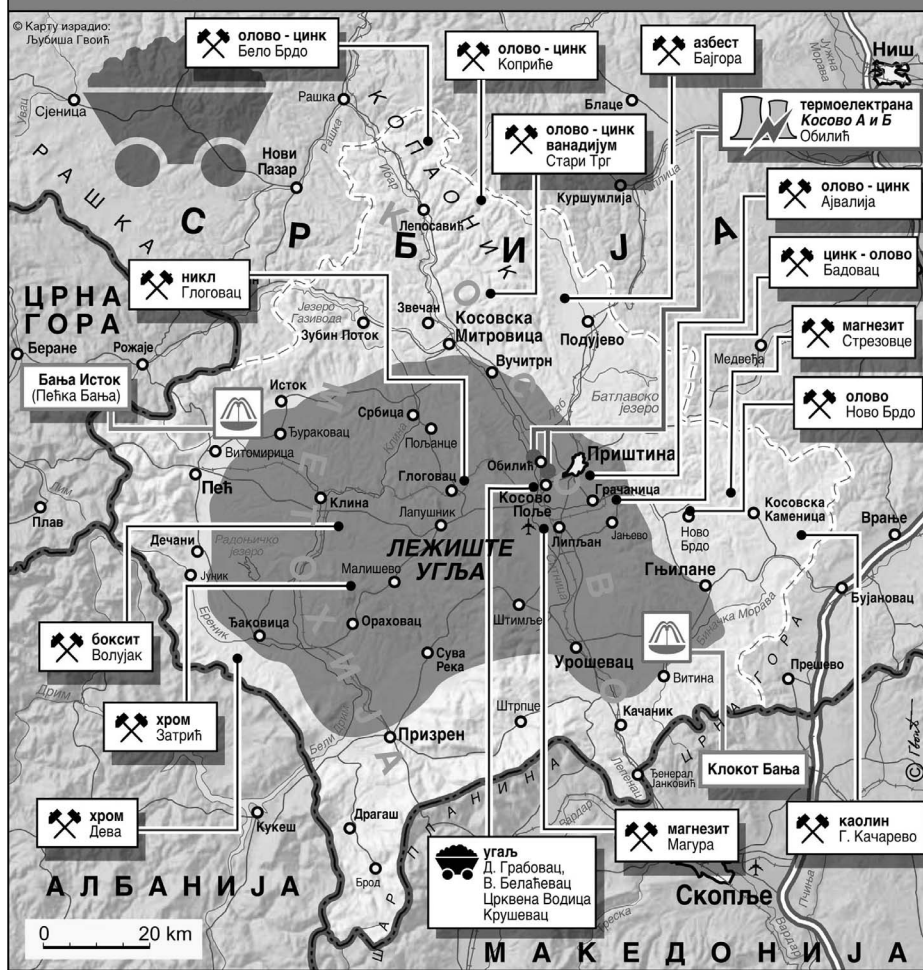
још 4 - 5 милиона тона, комплекс фероникл са око 14 милиона тона, руде магнетита око 4,5 милиона тона. резерве лигнита су проценили на око 8,3 милијарде тона уз још 10 милијарди потенцијалних резерви. Као посебан адут понудили су ретке метале, који се добијају као нус продукт прераде основне руде.

Улагања Србије у предузећа на КиМ вршена су веома интензивно у читавом послератном периоду заједништва у СФРЈ из наменских фондова. Тако је у раздобљу од 1961. до 1990. на КиМ је уложено 18 милијарди долара. Тада је Србија само у електропривреду на КиМ уложила 5,5 милијарди долара. Фонд за развој Србије има власнички удео у око 150 предузећа на КиМ, у већини са више од 51 одсто удела у власништву.

Србија је, као дужник, и после доласка УНМИК, враћала Косовске дугове који су износили око 1,2 милијарде долара, и од 2002 до 2008. године отплатила око 420 милиона долара Светска банка је 2009. године ослободила Косово, а не Србију, за око 500 милиона долара дуга КиМ. При томе никаква компензација према РС за изгубљену добит или Српским предузећима за отплаћени дуг у периоду окупације КиМ није извршена. Србија и данас враћа дугове развоја КиМ.

У власништву РС и Српских компанија и физичких лица је 58 одсто непокретности на КиМ. Узурпирано је око милион катастарских парцела обрадивог и грађевинског земљишта, пашњака и шума. Предузећа из Србије на КиМ имају у власништву преко 1350 објеката, Процењује се да је вредност непокретности на које право полаже РС око 220 милијарди долара. Вредност приватне имовине протераних 30.000 српских домаћинстава, се процењује на око 4 милијарде долара. Посебно се морају проценити историјско културне вредности Српске Православне цркве и њихових метоха.

ПРИРОДНА БОГАТСТВА КОСОВА И МЕТОХИЈЕ

Крту урадио Љубиша Гвојић

Технологија крађе предузећа

Не поштујући Резолуцију УН 1244, окупатори су се постарали да за непун месец дана по преузимању КиМ под војну и цивилну управу донесу и уредбе за пљачку те територије. Први администратор УНМИК на Косову, Бернард Кушнер, 25. јула 1999. године издао је уредбу којом УНМИК има надлежност над покретном и непокретном имовином, укључујући банковне рачуне, као и сваком другом имовином која је власништво, или је регистрована у име Савезне Републике Југославије или Републике Србије, а која се налази на територији Косова. Уредбом УНМИК од 2002. године формирана је Косовска поверилачка агенција, којој је поверено управљање „друштвеним предузећима и другим облицима имовине која су регистрована и налазе се на КиМ“ и дато право да „оснива подружнице друштвених предузећа и продаје њихове деонице“. Тако је, уместо да се придржава међународног права, УНМИК постао подстрекач и главни креатор незаконитог располагања имовином на КиМ.

Шест месеци по формирању такозване Републике Косово, једностраном сецесијом фебруара 2008. године, ова агенција је преименована у Косовску агенцију за приватизацију (КАП) која наставља распродају имовину РС на КиМ без икаквог

утицаја стварних власника те имовине. До 2013. на незаконит начин обављена је приватизација око 630 српских предузећа. Косовска власт је до сада од приватизације доносила око 600 милиона долара. Купци на тендерима су за мања предузећа искључиво Албанци са КиМ или из Албаније. Србима до сада није омогућено да купе ни једно предузеће. Процес приватизације врше по принципу тзв. спиноване приватизације. То раде тако што се објави стечај ранијег предузећа, а онда се формира неко предузеће под новим именом које се продаје са правом коришћења активе и пасиве ранијег предузећа.

На тендеру и станови Срба

Најновији тендер КАП за 2013. годину ставља на продају и нека предузећа у српским срединама, од којих ти људи тамо живе. У тендер је унета и продаја станова избеглих Срба и неалбанаца, за које постоји станарско право, а за многе станове је покренут поступак откупа. Треба имати на уму и закидање права запослених лица у акцијама у предузећима до тренутка њихове приватизације. Портпаролка КАП се недавно обратила јавности како тзв. Република Косово поседује право на имовину у 172 предузећа, чије се фабрике или погони налазе ван територије КиМ, од тога 104 су у Србији. Какве ли дрскости!

Приватизација великих компанија и руд-

ног богатства је сасвим друга прича. Могло би се рећи да се све то посматра као ратни плен оних личности које су имале у име неких међународних снага главну реч у току агресије НАТО-а, или касније, кроз организације за имплементацију УН мисије на КиМ. У послове приватизације самостално, или за рачун великих корпорација, заинтересовани су бивши војни или административни и дипломатски чиновници САД. То су: Весли Кларк, бивши главнокомандујући НАТО-а, Медлин Олбрајт, бивши државни секретар САД и креатор агресије НАТО-а, Џејмс Пердју, бивши специјални изасланик САД за КиМ, Бернард Кушнер, први УН администратор на КиМ, Кристофер Дел, бивши амбасадор САД на Косову, Џорџ Сорос, финансијер пројекта разбијања СФРЈ, принц од Кента Мајкл, члан Британске краљевске куће, и многи други чиновници међународне администрације на КиМ који се појављују као саветници код заинтересованих лица и компанија, користећи стечене везе и пријатељства у служби.

Мере за заштиту власништва

Органи власти у РС нису овај марифе-тлук УНМИК-а и међународне заједнице до данас озбиљно ни схватила нити по њему реаговали. Актуелна Канцеларија за КиМ изјављује да ће се Влада позабавити питањима отимања имовине Србије на КиМ. Према подацима објављеним у штампи, Канцеларија је у августу 2012. затражила став Уставног суда Србије о приватизацијама обављеним на КиМ од 1999. године и најавила покретање тужбе пред међународним правним институцијама. Они су у новембру 2012. године поднели захтев УНМИК-а по питању незаконитости приватизација, али, као и раније, нису добили било какав одговор.

Потребно је да наши државни органи, а пре свега Скупштина и Влада РС, неодложно и хитно морају да спрече даље отимање своје имовине и поврате првобитно стање располагања власнишвом на КиМ. Мере које би требало да се предузму су следеће:

- Не одступати од основног документа УН, односно резолуције 1244. од 10. јуна 1999. године у решавању власништва на КиМ.

- Формирати експертско тело Владе РС, које ће анализирати и утврдити стање ствари и израдити план мера и методе за враћање отете имовине.

- У оквиру започетих преговора у Бриселу главна тема у оквиру економских питања треба да буде незаконита приватизација имовине на КиМ.

- Припремити и покренути тужбу пред Међународним судом правде, што не искључује и захтеве Српском правосудју да донесе оцено о законитости досадашње приватизације на КиМ.

- Влада РС треба да формира тим међународних правника који ће припремити и обновили тужбу пред међународним судом правде за накнаду ратне штете и ратне злочине правно неутемељене агресије на СРЈ, односно Републику Србију од стране НАТО 1999. године. Ратни злочин никада не застарева.

Српска војничка сабља на свечаности-ма поводом завршетка школовања у Војној академији, на Командно-штабном и Генералштабном усавршавању постављена је незаобилазни део протокола и реликвија којој се диве како они који су је заворедили, тако и особе које би је радо имале у свом дому, као симбол вековне борбе народа за слободу и војничке части.

У широј јавности недовољно је познато да је мала, али веома креативна фирма са седиштем у Земуну заслужна што је из помало заборављене војничке баштине Србије извучена сабља с којом су стасавале, бориле се и на почасном месту држале генерације официра српске војске. Та фирма изнедрила је себи назив „Статус стил“, јер се у њој са стилом раде статусне ствари. Она својим делањем дубоко задира у националну историју, бавећи се статусом повезаним са професијом официра. У свеопштом оспоравању наше војничке традиције и покушајима, споља и изнутра, да из колективног памћења избришемо прошлост, како бисмо наводно могли да имамо бољу будућност, „Статус стил“ је она светла тачка која улива наду, изнова буди самопоштовање и на прави начин повезује прошлост са будућношћу.

Наш програм је осмишљен и реализован пуних 30 година и саткан је искуством његових аутора, уз уважавање стила из богатог историјског наслеђа. Све до сада урађено делује као светионик, да се не загубимо, да не заборавимо светле традиције овог народа. Статус је симбол професије, признање истакнутим појединцима, програм којим се даривају најбољи, уз јака осећања поноса, части и достојанства. Програм је поучан, подсећа нас на историјско место предака и нас самих, а примером потомцима показујемо да је узвишено одати признање најбољима и најзаслужнијима у породици, институцији или у држави. Статус стил програм афирмише најбоље, тј. официрску професију и резултате и у континуитету и темељи нову историју, каже за „Војни ветеран“ Душица Велемир Танасковић, директорка Статус стила.

Златне руке врхунских мајстора

Када намерник разгледа то ремек-дело занатлија високог ранга, најпре помисли како је реч о финалном производу уније високих технологија, израђеном на софистицираним машинама. Али то није такто. Сабља настаје у рукама врхунских мајстора који примењују старе и помало већ ишчилеле занате. Реч је пре свега о операцијама ливења, брушења, филиграмске обраде материјала...

У мајсторском делу израде сабље у разним фазама учествује између 34 и 38 људи. Најосетљивије операције раде четири врхунска мајстора. У томе нису заступљене модерне технологије. И алат је традиционалан. Све ово тражи изузетну вештину. Почетак је стварање сабље из флака, али то није толико битан део. Сечиво је дужине 960 мм, а укупна дужина сабље - 1100 милиметара, каже Слободан Сурчулија, извршни директор.

Сабљу сваки официр треба да има јер то је нека врста привилегије. Остале професије немају тако дефинисано обележје позива. У један предмет (сабљу) уткано је

Статус стил чувар војничке традиције

НАШЕ САБЉЕ ПОНОСА И ЧАСТИ

Ово је прича о сабљи, вероватно најважнијем и најлепшем знамену официрске професије

Престижни симбол официрског позива

све оно што један официр у себи носи као печат. И част и достојанство и родољубље и храброст и витештво и одлучност и истрајност и посвећеност позиву и...

Ни одласком у пензију осећај припадности официрском кору не престаје. О томе сведочи и једно писмо насловљено на Статус стил:

„Поштована госпођо Душице, захвалан сам Вам што сте у сарадњи са мојом супругом испунили мој сан. Сабља је предивна, слична оној која ми је остала у Сарајеву, лепша од мог очекивања. Још једном хвала. У потпису - пуковник у пензији Боро Тасић.

„Да, често се догађа да супруге пожеље да баш сабљом дарују своје мужеве официре. Живот режира и друге варијанте породичног даривања. Многа се обаве управо у просторијама Статус Стила и она су одиста дирљива. Сабља ће надживети многе генерације и представља успомену пријемчиву посебно кћерима официра. Наиме, синови обично воле да од очеве наследе светло оружје, подвлачи директорка Душица.

На највишем државном нивоу

Женска деца обично воле да наследе нешто лепо. Обично резонују да осим што је то предмет који је припадао оцу или дети, он је још и леп.

„Српска официрска сабља намењена је активним и пензионисаним официрима. За сваку похвали јесте то што жене, поводом породичних јубилеја, купују сабље за своје мужеве. Оне препознају да код мужева постоји скривена жеља, и не желе себе да ставе у први план. Ми смо учесници највећих догађаја које супруге приређују својим сурпринцима, они својим синовима и унуцима. То што радимо је племенито јер даривањем подстичемо добре односе. Када синови одрастају, најчешће су у сукобу са очевима. Ако су очеви војна лица, синови су обично у жешћим сукобима са њима. Када синови sazревају, па добију своју децу, намах схвате колико је одговорно бити родитељ и онда не само што праштају очевима, него им даривањем сабље доказују да имају поштовање и према звању и родитељству и захваљују им на добром васпитању. Имали смо прилике да се овде, приликом примопредаје сабљи, људи расплачу, наводи Сучурлија.

њем сабље доказују да имају поштовање и према звању и родитељству и захваљују им на добром васпитању. Имали смо прилике да се овде, приликом примопредаје сабљи, људи расплачу, наводи Сучурлија.

Реликвија за више генерација

Сабља је дизајнирана по узору на ону прву која је ушла у наоружање Српске војске. Наиме, 1895. године кнез Александар Обреновић указом уводи сабљу у опрему војске у Србији. Нова сабља, дакле редицајн те прве сабље, рађен је у консултацији са стручњацима Војног музеја и онима који добро познају хералдику. Сабља у свему задовољава стандарде 21. века. Занимљив је податак да се прве сабље уручују у Војсци Југославије 1995. године и од тада свака класа Школе националне одбране добија сабљу на завршетку школовања. Сабљу традиционално уручује председник Републике Србије у Дому Народне скупштине Републике Србије.

У пројекат се кренуло 1993. године. У тешким временима је веома тешко сачу-

Душица Велемир Танасковић

вати националну вертикалу. Осим наших моралних особина, одређени предмети постају реликвија. Сабља је свакако реликвија. Верујте да њено увођење није ишло једноставно. Као и увек, најчешћа оспоравања долазила су оданде одакле је требало да се испољи снажна подршка, а било је подршке тамо где су се очекивала оспоравања. У свеопштем материјалном сиромаштву, а духовном богатству, велика је захвалност онима из струке, историчарима, хералдичарима и иним што су помогли да тај пројекат заживи. Данас се може сматрати да је реч о традицији на којој нам завиде и многе развијене земље. У оквиру државе, студентима Војне академије завиде студенти осталих факултета зато што имају прилику да на највишој позорници од председника државе добију признање у виду српске официрске сабље. Са свечаности традиционално се шаљу праве поруке, тј. да је официрска професија и даље за поштовање, јер брани живот и државу. Најбољи одиста заслужују највеће знамење, а то је српска официрска сабља, подвлачи директорка Велемир – Танасковић.

Редизајн сабље рађен је под будним оком Душице Танасковић, коју надасве краси осећај за лепо и традиционално. Сечиво претече те сабље рађено је од угљеничног челика које има ману јер кордира. Сада се израђује од нерђајућег челика. Стручњаци у жаргону кажу да је реч о хируршком челику, јер је толико племенит да може да се угради у људски организам. Челик се увози из Немачке.

Српска официрска сабља највишег нивоа зове се српска драгуљ сабља. Она у себи има драго камење, орнаменте, урађена је дубинским гравирањем. Драгуљи се налазе позлаћеном рукобрану, а и на сечиву. Одражава националну етно културу и наточена је златом.

Премет који уздиже главе

Српска сабља, било да је реч драгуљ сабљи или једној из категорије позлаћених или посебно украшених, налази се на почасном месту у многим државама и у рафовима истакнутих појединаца, државника, дипломата, војних аташеа. Српска официрска сабља је материјални амбасадор који траје дуже него каријере званичних дипломатских представника.

Слободан Сурчулија

Једну од анегдота која је обележила поновно увођење сабље у Војску Србије сасвим случајно смо чули и проверили њену истинитост. Наиме, високи официр у систему одбране СРЈ, видевиши у предворју Кабинета начелника Генералштаба ВЈ официрску сабљу, шаливо је поставио питање да ли је реч о сабљи намењеној сечи глава? Директорка Душица прибрало је одговорила да је сабља намењена подизању глава, дакле официрској гордости.

Ево и једне занимљиве бизарности. Душица Велемир – Танасковић рођена је 22. децембра и током досадашњег радног века, као инжењер и директор, добијала је послове са војском. Свој рођендан, готово редовно, обележавала је заједно са припадницима ЈНА. И данас је пензионисани официри позивају сваког 22. децембра да заједнички обележе значајан датум из историје државе и њен лични.

И странци препознали квалитет

Квалитет који се негује у Статус стилу препознат је и у једној страни земљи. Захтевали су специјалне мачеве, које је ваљало дизајнирати и произвести у веома кратком року. Посао је урађен у рекордном времену, тако да се ускоро очекује нова наруџбина.

Какви су даљи планови Статус стила? Економисти кажу да је данас тешко продати производе. Успех се мери чињеницом само ако је неко обновио производњу. У Статус стилу очекују обнављање уговора за извоз сабљи.

У опрему Војске Србије уведени су универзални и радни ножеви Статус стила. У специјалним јединицама користе се и ножеви за гађање, којима се поносе у земунском предузећу. Ваља споменути и танта нож за преживљавање у природи, који служи као универзална алатка.

У последње време израђују се сувенири посвећени нашим великанима. Они у другом плану имају употребну вредност, позлаћени су и намењени подсећању на значајне појединце из наше историје. Представник те групе производа је нож за отварање писама „Доситеј“, урађен поводом 200 година од доласка Доситеја у Србију. Неки музеји тај сувенир, заједно са сабљикама проте Матеје и Јакова Ненадовића,

Сарадња Статус стила са УВПС

НАЈПОВЛАШЋЕНИЈА КАТЕГОРИЈА КУПАЦА

Од оснивања Удружења војних пензионера Статус стил има веома развијену сарадњу са УВПС. Многи чланови Удружења су за време активне службе у систему одбране били у контакту са производима те фирме. Када је о комерцијалној димензији сарадње реч, опште је познато да у Статус стилу војни пензионери имају најбољи третман и да производе тог реномираног предузећа могу да купе на чак 25 рата.

Све сабље на једном месту

СИМБОЛ ВИТЕШТВА

У Статус стилу произведено је више врста сабљи и мачева. Сем војничке, у производном асортиману су још сабља Јакова Ненадовића, потом сабља кнезова Рашковић, па црногорска гардијска сабља и сабља Црне Горе по узору на краља Николу и сабља Францезека Александра Заха, осанивача Војне академије и једног од команданата у српско-турском рату. Две сабље израђене су на захтев чешке државе. Једна је изложена у Београду, а друга - на војном универзитету у Брну.

Сабља кнезова Рашковић нашла се на поштанским маркама, поводом обележавања 160 година Војне академије. Од тада се употребљава слоган: Марка је Статус стил.

Све популарнији парадни бодежи

ШТАБНИМ ОФИЦИРИМА ДАР ПО НОВОМ

У последње време веома су популарни парадни бодежи видова (копнене војске, ваздухопловни и морнарички). Реч је о редизајнираној реплици бодежа из прве половине 20. века. Производе се од веома квалитетних материјала.

Према непотврђеним подацима, свршени слушаоци Командно-штабног усавршавања Војске Србије убудуће ће, уместо сабљи, добијати парадне бодеже. Најбољима у рангу биће додељивани позлаћени, посребрени и примерци парадног бодежа опточених бронзом.

У оптицају су још и шпада, кратки официрски мач или кратки кадетски мач. Очекује се да ће њима бити даривани кадети Војне академије, да им униформа засјаји новим знамењем.

уврстили су као један од најважнијих поклона.

Када је један Словенац, пре извесног времена, добио на поклон нож за отварање писама „Доситеј“, задивљен је приметио да Србија веома поштује своје великане.

На официрској сабљи пише: „Не вади ме без повода, не враћај ме без части“.

Звонимир Пешић

ДОКТРИНА ИСТУРЕНЕ ОДБРАНЕ

Наравно да ћемо сви стати
иза наших момака тамо у
Малију

Србија је добила нову војну доктрину „истурене одбране“. Истина, јавност о томе још није обавештена, јер то у Европи и није нешто ново. Наиме, и НАТО је у годинама „хладног рата“ имао доктрину „истурене одбране“, чија је главна теза била да одбрана Запада, пред евентуалном инвазијом снага Варшавског пакта, почиње на реци Уни. У СФР Југославији. Пре тридесетак година у „Данасу“ и „Старту“ написао сам десетак великих текстова о том проблему одбране на реци Уни питајући се зашто НАТО претпоставља да ЈНА и ТО не би зауставиле трупе Варшавског пакта, које би из Мађарске кренуле према Љубљанским вратима, дакле зашто их не би зауставили и пре реке Уне. То сам питање директно поставио и врховном команданту НАТО-а, америчком генералу Бернарду Роџерсу у Монсу, за време интервјуа у октобру 1982. године. Одговорио ми је да управо праве нову доктрину „Ваздушно-копнене битке 2000“. У међувремену, Варшавски уговор се распао, Југославије више нема, НАТО је на реци Уни, а ми смо преузели његову стару доктрину „истурене одбране“. И то је одлична ствар, врло мудро стратегијско решење за бољу будућност нас у Србији. И наше деце.

Дакле, сходно нашим најновијим стратешким војним документима, „истурена одбрана“ Србије почиње у држави Мали. У покрајини Бонга-Бонга, која жели да се отцепи и у којој су већ дуже присутне снажне групације Ал Каиде, наводно чак три терористичка покрета. Што није мало за државу Мали. По речима наших уважених народних посланика у парламенту Србије, „у држави Мали долази до врло озбиљног и комплексног грађанског рата, тамо на северу покушавају да направе исламску државу и уведу шеријатско право, они, џихадисти, уништавају споменике културе, а како би ми реаговали да нама неко руши споменике културе...“

На те речи уважених народних посланика у парламенту Србије одмах сам се уозбиљио, нико не сме да уништава споменике културе. У Малију. Тачка. Но, уважени посланици нису одустали од ратне реторике. Чуло се и „да смо позвани у Мали да покажемо како нисмо јаки само на речима“. Био сам усхићен. Онда ме је народни посланик Срђан Миливојевић напосто разнежио термином „наше трупе у Малију“. Па је додао и „да наши грађани морају да имају пуну информацију шта се све догађа у Малију“. Затим је народни посланик Константин Самофалов затражио „да парламент стане иза наших војника у Малију, да цела земља стане иза наших момака тамо, да сви станемо иза њих, јер све донедавно

били смо посвађани са целим светом.“ Благослови, како је та реторика годила мом милитаризму. Наравно да ћемо сви стати иза наших момака тамо у Малију, уосталом они су добровољци, нико их не тера у Мали, а зарадиће и лепе паре. Зато сутра сви треба да станемо и иза наших грађевинара у Сочију.

Али не, није то исто, наше трупе у Малију подижу углед Србије, па тиме и војске Србије. Већ измерено у Бриселу. Нисам од оних који тврде да се углед војске Србије гради, пре свега, пред грађанима Србије, у народу. Не, ја мислим да се углед војске Србије ствара у Бриселу, односно у Малију. Или у Авганистану, јер и тамо они зликовци талибани порушише древне споменике културе, а и женама не дају да возе аутомобиле. Под хитно треба послати српске трупе у Авганистан. Јер, данас у Авганистану, сутра у нашем стану. Сходно нашој „истуреној одбрани“.

Треба упозорити народног посланика Ота Кишмартона, који је о „изузетно слојеној ситуацији у Малију“ у парламенту говорио онако потуљено, себи у браду, као да не верује у оно што је са папира читао. Све је то пратио и белешке уредно сачинио наш министар спољних послова, господин Иван Мркић, све онако са разумевајућим благодипломатским осмехом. Као да трупе његовог министарства иду у Мали.

И онда је као завршница, као тешка артиљерија, наступио наш некадашњи уважени колега и сада уважени народни посланик Милован Дреџун. Изнео је суперпрецизне и фантастичне податке о Ал Каиди у покрајини Бонга-Бонга, о томе „да наступом наше војске у Малију јачамо нашу одбрану, да кроз систем наше истурене одбране у Африци спречавамо пут терористима из Африке на Балкан, да од ситуације у Малију зависи безбедност Србије, да је регион Балкана главни пут северноафричког исламског тероризма ка ЕУ, да имамо сасвим оправдани разлог да уништиме те центре исламског тероризма у Малију, да смо у Малију препознали опасност за безбедност Србије...“

Био сам одушевљен: истурена одбрана Србије у Африци! Па, то ни Тито није имао. Како се само тога нисте претсетили, зашто сте све те податке о Ал Каиди у Малију, у покрајини Бонга-Бонга, крили од грађана Србије? И с којим правом сте то крили и тако угрозили нашу безбедност?

Уследио је одговор на све моје дилеме, прави хладан туш. Неко од народних посланика у говорничком жару захвалио је баронеси Кетрин Ештон што је пре давања тог фамозног „датума“ позвала Србију да пошаље своје војнике у Мали. Што значи да баронеса Ештон може да понесе и титулу српске војвођице. Јер, она је творац нове српске војне доктрине „истурене одбране у Африци“. Остаје нам само да формирамо и афричку команду наших оружаних снага. Ако је бал, нек је бал...

Мирослав Лазански

Извор: Политика

Живојин Мишић у разговору са
престолонаследником
Александром уочи стварања
Краљевине СХС

ЗАР ДА НАМ ЕВРОПА КРОЈИ ГРАНИЦЕ

Живојине Мишићу, када ћете се одљутити? Докле ћете бити љути на мене, вашег краља? Ваше височанство, неумесно је да себе проглашавате краљем поред живог краља, ваљда се и принц Ђорђе за нешто пита?

- Живојине седите! Немојте, молим вас опет да почињете, седите и слушајте. Има разлике између вашег, добро и мог, гледишта на „уједињење“ српских земаља, од оног које заговарају и подржавају Париз, Лондон, Рим.... Они хоће да у заједничку државу са Србијом гурну и Хрватску и Словенију. Дакле Европа жели да створи Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца по сваку цену, јер јој се чини да ће заједничка држава Словена бити најбоље решење за мир на Балкану.

- Височанство, зашто да нам Европа кроји државу?! Кад неко нешто од нас прави, сутра ће узети за право да то и растури. Кад ти неко нешто да, кад-тад ће тражити да му то платиш. И то са каматом на интерес!

У државним пословима нико ништа не дарива а да притом не мисли на ударије!

Данас дар, сутра дар-мар! Ако данас дозволимо да нам Европа скроји државу како она хоће, док смо живи узимаће нам меру по својој жељи; по својој потреби и задовољству! Они ће бити планери а ми градитељи и рушитељи.

Прекрајаће нам земљу уздуж и попреко, избрисаће границу за коју смо се жртвовали! Никад неће бити тамо где јој је место и где је богу мило и народу драго!

Српска граница у тој вештачкој творевини биће у рукама сотоне! И сотона ће, док је света и века, испитивати нашу издржљивост и мерити нашу снагу! на њој ће ценити колико можемо, смомо и умено!

То неће бити српска граница него српска јадница! то није наша држава, држава уједињења српских земаља за коју се боримо, трпимо, патимо и страдамо!

А када је на „притисак“ великих сила да се Србија уједини са вековним непријатељима српског народа, престолонаследник Александар пред генералима говорио о великој „помоћи“ и „признањима“ која су дата Србији кроз обећања од савезника, Мишић је уздахнуо:

Дао бог, ваше височанство, да ја дочекам, да са српским народом, тумарам балканском помрчином тражећи обећано, а не спомињући изгубљено!

ИЗБОР:

Из књиге пуковника у пензији

Миће Живојиновића Живот преточен у памћење, 2004

Занимљива „географија“
нашег јуче, данас и сутра

ЧИТАЊЕ НЕНАПИСАНОГ

Кроз позивне телефонске бројеве
све нам је било речено још 1992.
године, али нисмо знали, или нисмо
хтели, да читамо

Сада већ давне 1992. године, у аустријском граду, Леобен, испијајући јутарњу кафу у једном од тамошњих кафића, уз новине „Клеине Зеитунг“ (Мале новине) и јесу мале, величине А-4 формата, врло практичне за читање и ношење под руком, запазих један чланак о Југославији. У први мах нисам могао да поверујем постављеним бројкама које су, на прво читање, изгледале загонето. Текст је био о новим позивним телефонским бројевима држава које су настале или ће настати. Познато је да је Југославија имала свој позивни број 0038, а нови бројеви, ја бих рекао задана формула, изгледали су овако:

0038 1 – треба да добије СРЈ, Савезна Република Југославија, која је трајала врло кратко, време трајања такође испланирано:

0038 2 – беше празно, као и 0038 – 3 и 0038 4

0038 5 – добија
Хрватска

0038 6 – следи
Словенији

0038 7 – припада
Босни и Херцеговини

0038 8 – за дивно
чудно бива недодељено и још увек чека
будућу државу

0038 9 – припада Македонији.

Решење формуле одмах је било јасно, што се касније деломично обистинило, а оно што се није испунило чекало је на реализацију и привођење крају плана који је негде, изван бивше Југославије, давно направљен.

Схватио сам тада, на моје разочарање, да су уочене празнине већ планиране за Црну Гору, Косово и ?(не бих да нагађам, творци формуле знају о коме се ради), па тако данас позивни тел. број 0038 2 – припада Црној Гори, 0038 3 – је намјењен Косову а број 0038 4 – још није додељен, као не зна се коме ће припасти, али хушкања, кампање и напетости у Србији довољно говоре у ком правцу се креће решење ове формуле.

Интересантно је да остаје још једна празнина после позивног броја 0038 7 за Босну и Херцеговину, 0038 8. Шта мислите коме ће моћни творци сценарија доделити овај број. Кога он чека? Са тим последњим чином поделе раније одређених и планираних бројева биће окончан и испуњен сценарио рушења бивше Југославије. Када ће се то догодити само је питање времена.

Тада ће творци овог сценарија, чије су „заслуге“ и „добročинства“, „хуманитарна бомбардовања“ награђена Звучним признањима, укључујући и она најзвучнија на свету, отићи у пензије напуњених џепова а иза њих ће остати рушевине и уништена будућност нових генерација, оних који долазе а низашта нису криви. Горе изнета математика сложиће се до краја. Све ће доћи на планирано место; то ће идејни творци „промена“ окончати новим претњама, условљавањима, лажним обећањима.

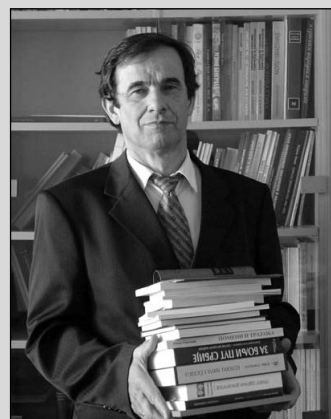
Извор: Интернет

Двадесетогодишњи рат за српски језик и правопис

НА ДАР НАРОДУ

Из послова Милорада Симића
којима се крај није могао сагледати
изронило је информатичко здање
српскога језика, кога се не би
постидели ни највећи народи света.

МИЛОДАР ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК

Сада је на реду оснивање
фондације „Милодар за српски
језик“, која ће од продатог
софтвера преко Србософта
прикупљати средства за
одржавање бесплатног сервиса
на интернету и за финансирање
нових бесплатних програма за
тај сервис, као и средства
неопходна за ширење опште
језичке и информатичке културе.

У свим националним и цивилизованим државама званични језик је прва ставка на списку културних вредности. Формирању многих држава претходило је нормирање заједничког језика, као што је растурање држава почињало цепањем тог језика. Српски језик је у свему делио судбину српскога народа.

– Српско-хрватска језичка заједница, која је трајала око век и по, представљала је партију шаха која се за Хрвате завршила шаховником, а за Србе губитком дијела језика и територија. Распад те заједнице затекао је на спавању и српске политичаре и језичке стручњаке, које није пробудио ни нови технолошко-цивилизациони ваљак, који брише границе међу државама и народима. Подземни и отворени рат против српског језика и писма ни у чему се не разликује од рата у коме се отимају српске територије, каже Милорад Симић који је већи део радног века провео у Институту за српски језик САНУ.

Мало је стручњака иза којих стоји грандиозно дело као што је то случај са Симићем.

– Имао сам срећу да 1972. године уђем у Институт за српски језик САНУ, најбољу радну, филолошку и лексикографску школу, у којој се сви ђорци у знању врло брзо открију и сва младалачка надуваност и гордост намах спласне. Административни секретар, Ваљевац, који ме примио у Институт – са црним навлачцима на рукавима – побожно је и свечано рекао: „Синовче, добро дошао у Институт за српски језик. Надам се да је ово срећан дан и за тебе и за Институт. Потруди се кад будеш пошао из Института да га оставиш у бољем стању од овог у коме си га затекао, вели Симић.

У том храму науке и знања брзо је схватио да је српски језик врста националног поседа који треба обрађивати, ограђивати и бранити.

– Кад су рачунари ушли у издавачке куће и кад су ме догађаји и људи „убацили у шаржер“, врло брзо сам себи поставио радни задатак: урадити софтверски пакет за српски језик, који би олакшао припрему текста за штампу и спасио српски језик од ерозије и расипања, а затим преко нових технологија учинити пакет доступним свим Србима у свету.

Оно што је Милорад урадио за свој народ, према оценама стручњака, нема цену.

– Угаони камен темељац мога информатичко-језичког рада био је програм РАС, програм за поделу речи на слоге, а за њим су по невидљивом плану, камен по камен, дозиђивани други програми: коректор од 2.300.000 речи, конвертор, затим дигитализована речничка вертикала од 12. до 21. века: Рјечник из књижевних старина српских Ђ. Даничића, Вуков Српски рјечник и Рјечник српског језика од 307.000 речи и преко 11.000.000 претраживих облика речи (састављен од 18 томова РСАНУ и 3 тома Речника Матице српске); и на крају Правописни речник српског језика, критичко издање српских правописа од 1960. до 2010. године... Радећи марљиво и истрајно, у време несигурно, у време смутње и сумње и општег расула, нисам ни приметио да је прошло пуних 20 година. Из послова којима се крај није могао сагледати изронило је информатичко здање српскога језика, кога се не би постидели ни највећи народи света.

Уследило је оно што личи на добротвора Симића.

– А онда сам, у договору са породицом, по обичају српских велможа и добротвора, ово здање, у виду јавног сервиса, под знаком Српске дигиталне библиотеке, на адреси www.srpskijezik.com, ставио на бесплатно коришћење српском народу, каже Симић.

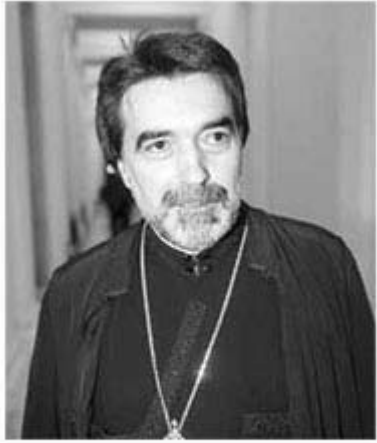
За сада у најсавременијој информатичкој технологији, у технологији „облака“, доступној са свих оперативних система и свих уређаја који имају излаз на интернет, могуће је користити коректор РАС са 3.250.000 облика речи, конвертор за пресловљавање, најпотпунији Правописни речник српског језика и Речник српског језика, који садржи непроцењиво лексичко, језичко и културно благо. То је енциклопедија о српском народу за протекла два века, речник страних и мање познатих речи, речник синонима, историјат српске правописне праксе и наш мост између 19. и 21. века.

ИЗВОР: Вечерње новости

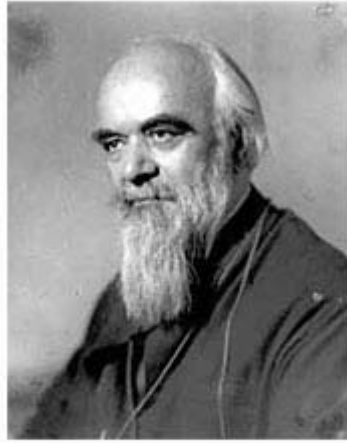
Одломци из књиге Радована Биговића

ОДНОС ФИЛОСОФИЈЕ И НАУКЕ

Осврт на хришћанску философију владике Николаја Велимировића о философији, науци и теологији

**Протојереј-ставрофор
Р. Биговић
(1956–2012)**

**Свети Владика Николај
Велимировић
(1881–1956)**

Иако нигде експлицитно не дефинише философију и науку, ипак се може закључити да им придаје уобичајена значења. Философија је теоријско и кохерентно мишљење (мишљење мишљења). Она тражи истину у самом мишљењу а наука у природним стварима и њиховим узајамним односима. Оно што им је заједничко јесте усмереност на овострану реалност и немоћ да прекораче границе природног света. Људски разум, ако је одвојен од Бога, сам по себи је трагичан, а тиме и философија и наука, јер им је он једини инструмент (Мисли о добру и злу, 515). По својој природи разум је увек склон самообмани и редукцији мноштва ствари на једну. Ту његову особину Николај назива „буквалношћу“ (исто, 515). Та буквалност разума манифестује се у тежњи да се „један нижи свет схвати пространијим од осталих виших светова, или пак када све више светове види садржане у том нижем свету“ (исто, 515). Аутономни људски разум и ум имају још једну карактеристику која их спречава да буду поуздани извори знања и истине. То је „вратоломност“ (исто, 515). Она се огледа у склоности да разум не види или прескаче поједине светове, што има за последицу непознавање целине света (исто, 515).

Целину света чине четири света: природни, морални, духовни и божански (исто, 515). По Николају, то нису четири света у супстанцијалном смислу, већ само један. Природни свет (свет феномена и појава) је акциденталан, а управо је тај свет доступан научном знању. Ако се, захваљујући буквалности разума, тај свет представи као једино постојећи, онда је на просто реч о лажном сазнању. Будући акциденталан, природни свет има своју су-

штаственост у моралном свету, морални у духовном, а духовни у божанском. Према томе, свако истинито сазнање мора да обухвати целину, а то наука и философија нису у стању, и зато су њихова знања релативна, парцијална и хетерогена.

Научне истине нису општеважуће

„Узалуд људи траже смисао једне твари у њој самој, или смисао свих видљивих твари у њиховој укупности. Нити су га нашли, нити га налазе, нити ће га наћи. Без творца твари ништа се не да осмислити, ништа разумети. Посматрана без и изван Бога свака је твар за нас тама; светлост у светлости Бога“ (Размишљања, СД IX, 743). Ограниченост и недовољност природних знања произлази из делимичности и ограничености самог материјалног света. Само тај свет (део целине света) не може да задовољи човека (Мисионарска писма, СД VIII (205), 221). То знање се односи на део, зато је оно незнање, јер део није исто што и целина (Човече, Бог те познаје, СД XI, 393–394). Научном методу и знању је крај где је крај и феноменалном свету. Помоћу имажинације, алегија, интуиције и логичног закључивања, философија делимично прекорачује те границе, али ни она не обухвата тоталитет (Религија Његошева, 96).

Хипотетичност и релативизам природних знања произлазе и из чињенице да свет није статичан. Свет је динамичан, у непрестаном је настајању и промени. Сваког дана је нов. Сваки нови дан је ново чудо – ново стварање света (Мисли о добру

и злу, 758). Зато научне истине не могу да буду општеважуће. Пошто је свет у непрестаној промени, у настајању и нестајању, са његовим променама се мењају и научна знања о њему.

Човек се никад не задовољава описивањем феноменалног света, већ стално настоји да проникне и у оно што је иза појава. Тим питањима се бави философија.

Она одговара на питање шта је свет у својој суштини.

Философија је „ореол науке“ (исто, 757), њена синтеза, али исто тако и њена основа. Све науке се директно или индиректно ослањају на једну – метафизику. Ти метафизички ставови дају перспективу и усмеравају науке. Без тога би науке биле уске и прозаичне (исто, 757). Философија је „теферич науке“ (исто, 757) и њен „седми дан“ (Религија Његошева, 96). Наука је агрегат који ради и показује плодове свога рада, философија је „висока госпођа“ (исто, 757) која убира плодове тога рада.

Дођох, видех и победих

Од световних философија Николај је највише ценио стоицизам, првенствено због његовог моралног учења. Он му се чини племенит, узвишен, човекољубив и пространогруд (Брод на таласима, СД II, 262). У односу на остале философске системе стоицизам је без премца, али га ни он не задовољава. Интересантна је паралела коју Николај поставља између стоицизма и хришћанства. Стоицизам је мислени философски систем, хришћанство религија. Стоицизам је теорија, хришћанство искуство (исто, 263). Стоицизам говори о безличном Богу, хришћанство о оваплоћеном Логосу о личном Богу (исто, 263). За стоицизам је бесмртност само мисаони постулат, за хришћанство емпиријско искуство, јер оно види „оживљене мртве“ (исто, 263–264). Стоицизам теоријски велича врлину, хришћанство је пуно мученика врлине (исто, 264). Стоицизам говори о животу: „дођох, видех и отрпех“, а хришћанство: „дођох, видех и победих“ (исто, 264). Стоицизам је књига, хришћанство живот.

Стоицизам је фатализам до резигнације, а резигнација до самоубиства. Хришћанство је хероизам до Крста. Стоицизам је светлост коју човек посматра, хришћанство светлост којом човек хода и живи (исто, 264).

Настављајући даље с поређењем, Николај истиче, с једне стране, религиозну димензију стоицизма, а с друге, философску димензију хришћанства. Уколико је стоицизам искуство, утолико је он религија, а уколико је хришћанство теорија и спекулација, утолико је оно философија (исто, 264). Према је овде само реч о односу стоицизма и хришћанства, иста паралела се може повући уопште између философије и хришћанства.

Поводом реакција на иницијативу Светог Архијерејског Синода СПЦ

БИБЛИОТЕКА НА КОСАНЧИЋЕВОМ ВЕНЦУ

Традицију средњовековних манастирских библиотека, пре свих хиландарске. баштини Библиотека Српске Патријаршије основана далеке 1706. године

Изградњом Библиотеке Српске Патријаршије са планираним садржајима у потпуности ће бити остварена основна идеја Плана детаљне регулације просторне целине Косанчићев венац, у смислу јасног и видног обележавања меморијалног простора, односно сећања на трагично и неповратно уништено рукописно и штампано културно благо Србије, које је највећим и највреднијим делом припадало Српској Православној Цркви.

Против одлуке Министарства културе Републике Србије да позитивно одговори на иницијативу Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве и Његове Светости Патријарха српског Господина Иринеја да на месту пострадале Народне библиотеке на Косанчићевом венцу буде подигнута Библиотека Српске Патријаршије први се огласио Радио „Слободна Европа“. За овим медијем, чувеним по залагању за заштиту српских националних интереса, јавили су се и други медији и појединци, међу њима и неколико запослених у Народној библиотеци Србије, заступајући мишљење да Библиотеци Српске Патријаршије није место уз Патријаршијски двор, Саборну цркву, стару зграду Богословског факултета и Конак кнегиње Љубице, и то на земљишту које делом припада Српској Православној Цркви, с обзиром на то да се ту налазила задужбина Епископа Никанора Ружичића.

Чињеница је, такође, да се сва наведена здања налазе на подручју најстаријег компактног српског насеља и вароши Београда и да би изградњом Патријаршијске библиотеке био допуњен историјски континуитет поменутих садржаја, а све то би представљало јединствену амбијенталну целину. Полазимо, стога, од претпоставке да међу актерима малициозних ставова нису све сами борбени атеисти који се јеже на сваки помен Цркве него да има и оних који једноставно не знају шта за српски народ и уопште за нашу културу представља Патријаршијска библиотека.

Чувар непроценљивих рукописа Библиотека Српске Патријаршије јесте најстарија библиотечка установа у српском народу. Постоји од 1706. године, а баштини традицију средњовековних манастирских библиотека, пре свих хиландарске, у коју су Свети Сава и Свети Симеон Мироточиви положили прве рукописне књиге. Библиотека Матице српске основана је 1826. године, а Народна библиотека Србије 1832. године.

И поред тога што међу 550.000 библиотечких јединица чува непроцењиво вредне ћирилице рукописе, легате и библиотеке поглавар Српске Цркве и знаменитих Срба, Библиотека Српске Патријаршије ради у екстремно неусловном и скученом простору у оквиру здања Патријаршије српске.

Треба знати и то да је зграда Народ-

не библиотеке Србије подигнута на земљишту које већим делом припада Српској Православној Цркви, чиме је она дугорочно просторно обезбеђена.

Изградњом Библиотеке Српске Патријаршије са планираним садржајима у потпуности ће бити остварена основна идеја Плана детаљне регулације просторне целине Косанчићев венац, у смислу јасног и видног обележавања меморијалног простора, односно сећања на трагично и неповратно уништено рукописно и штампано културно благо Србије, које је највећим и највреднијим делом припадало Српској Православној Цркви.

Анализа потребних садржаја и капацитета будућег здања Библиотеке Српске Патријаршије, с обзиром на динамику увећања књижних фондова и савремени начин њиховог смештаја, показала је да наведена локација на Косанчићевом венцу потпуно одговара тим потребама и да ће бити довољна за наредних сто и више година.

Жариште културних дешавања

У том простору, осим обављања основне библиотечке делатности, оствариће се услови за промовисање трајних вредности наше савремене културе. Библиотека ће представљати једно од културних средишта Београда и Србије са јасним јавним карактером и просторним капацитетом за организовање различитих културних манифестација (изложбе, књижевне вечери, промоције, трибине и слично). Такође, драгоцен фонд Библиотеке Српске Патријаршије биће адекватно заштићени и чувани. Поврх свега, вредан рукописни фонд, збирке старе штампе књиге и периодике, као и све друге збирке, биће доступне научној и широј јавности, што је, додуше, и сада могуће, али у веома тешким условима.

На основу наведених разлога и чињеница, одлука водећих људи Министарства културе, уз подршку највиших државних институција, да се подржи иницијатива Светог Архијерејског Синода и Његове Светости Патријарха српског представља бригу за очување културе српског народа, а тиме и бригу за будућа покољења. Препознавање ових виталних интереса и труд за остварење што бољих услова за културни напредак на трагу је оних просвећених личности које су биле утемељивачи институција националне културе кроз историју.

На крају, запитајмо се још једном: у чијем интересу су активности које подријавају овај подухват од општенационалног значаја? Можда појединци, свесно или несвесно, бране инвеститоре заинтересоване за ову, у комерцијалном смислу вредну локацију?

ИЗБОР: Православље

100 година од Брегалничке битке (1913)

ОД САВЕЗНИШТВА ДО НЕПРИЈАТЕЉСТВА

Брегалничка битка, је била претеча великих битака које је доносио Први светски рат

Пише:
Кршман
Милошевић

нека добротина... Не желимо да вас Срби и Грци опљачкају". Дакако, Немци су сматрали да треба „балканске савезнике пустити да се купају у сопственом сосу“.

Пример незабележен у историји ратова

У Уговору о савезу између Бугарске и Србије налазио се и Тајни додаток у коме је било предвиђено да Србија призна Бугарској право на области источно од Родопа и реке Струме, а Бугарска Србији на области северно од Шар Планине. Остале области требало је да се разграниче линијом: Големи Врх – Градиште – Вардар – вододелница између Бабуне и Треске – Илинска Планина – манастир Губавац на Охридско Језеру. Области северно и северозападно од те линије припале би Србији, а јужно и југоисточно Бугарској.

Брз и катастрофалан пораз Турске у Првом балканском рату (1912), изненадио је велике силе, понајвише Аустроугарску и Немачку, чији су експерти прогнозирали сигурну победу Турске. Потучени „до ногу“ код Куманова, Битоља, Лозенграда, Лилебургаса и другим бојиштима, Турци су од великих сила затражили посредовање у успостављању примирја, које је закључено 3 децембра 1912. године, а 13 дана касније у Лондону су почели мировни преговори. Према очекивању, оствареним резултатима тог рата велике силе, сем Русије, нису биле задовољне. Револуционарно врење у јужнословенским земљама погађало је политичке, економске и војностратегијске интересе Аустроугарске, па је њена влада пожуривала да изјави „да неће дозволити Србији излаз на Јадранско приморје, нити сматрати коначним уговор о миру који балканске државе буду закључиле с Турском“. Таквом ставу брзо су се приклониле Немачка и Италија, а са променама на карти Европе нису се сагласиле ни Енглеска и Француска.

Осећајући „највећу штету“, Аустроугарска је настојала да балканску кризу искористи за „војни обрачун“ са Србијом. Нешто мудрији, лукавији и далековидији војни аналитичари су је „саветовали“ да прво разбије Балкански савез у тренутку када се буде „делио ратни плен“. Био је то најконкретнији и највећи сигнал Аустроугарској да крене у офанзиву на разбијање још увек чврстог Балканског савеза. Она се већ на Амбасадорској конференцији у Лондону одлучно успротивила изласку Србије на Јадранско море, гурајући је према Егејском мору и директном сукобу са Бугарском и Грчком. Аустроугарски посланик у Београду, Угрин, пренео је Николи Пашићу одлуку своје владе да „Србији нема изласка на Јадранско море преко подручја насељеног Албанцима“, а барон Гизл је упозорио краља Николу да „српски коридор преко Албаније не би био у интересу Црне Горе, јер би она била одсечена према југу“. Очигледно, требало је прво разбити српско-бугарски савез. Гурајући Бугарску у рат против Србије и Грчке, гроф Тарновски је председнику бугарске владе, Гешову, рекао: „Ви нећете добити ништа ако будете неодлучни, ако будете преговарали и од својих савезника очекивали

Како је Српска влада, после Кумановске битке, мимо Уговора, на молбу Бугара упутила своју Другу армију (војвода Степа) под Једрене као помоћ Бугарима, она је у децембру 1912. поставила питање ревизије Уговора. Остајући без одговора, она је тај захтев поновила у фебруару и мају 1913. године. Тако је још у току рата против Турске дошло до великог спора око поделе заузетих територија у Македонији. По уласку трупа у Македонију, споразумно је утврђена привремена демаркациона линија: Патарица – Рујен – Осоговске Планине – Злетовска Река – Брегалница – Крива Лакавица – Градешка Планина – Дојранско Језеро. Пошто током преговора није дошло до споразума, бугарски владајући кругови, са краљем Фердинандом, под утицајем Аустроугарске, одлучили су да спорне територије реше оружаним путем. Своје трупе су, убрзаним темпом, концентрисали дуж демаркационе линије. Са њима је започела и концентрација српских снага.

Српска Врховна команда налазила се у врло незахвалном положају. Влада је категорички захтевала да Српска војска ниједним својим поступком не пружи шансу да буде означена као нападач. Никола Пашић је на информације „да ће Бугари напасти као Јапанци, без објаве рата“, упозорио Врховну команду да „буду стрпљиви, на опрезу и спремни, па ако нападну, не штедите их“. Спутана тим захтевима, српска Врховна команда није предузела готово ништа да би спречила концентрацију и развој Бугарске војске. Касније је истицано „да у историји нема примера да једна војска, концентрисана за бојну акцију, чека више од месец дана да се њен противник прикупи и први започне ратна дејства, као што је то био случај са Србима у јуну 1913. године“. На њихову сре-

ћу, каснији развој догађаја је показао да је било боље што су Бугари били нападачи. Војвода Путник је тада придавао велики значај садејству са Грцима. Када је постало очигледно да Бугари концентришу главне снаге према Србији, затражио је да грчка Врховна команда групише три дивизије на простору Ђевђелије, ради евентуалног бочног дејства струмичким и брегалничким операцијским правцима. Но, Грци нису прихватили ту изванредну идеју, која је пружала велики маневарски потенцијал.

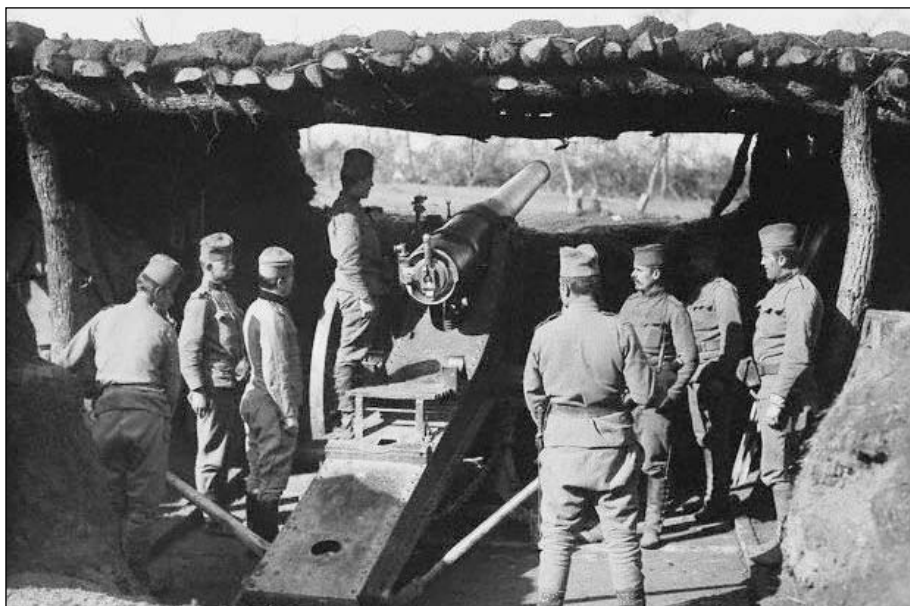
Офанзива бугарске 4. армије

Бугарска је у рату ангажовала 12 пешадијских и једну коњичку дивизију, са укупно 440.000 војника и 720 топова. Врховни командант био је краљ Фердинанд, а његов помоћник генерал Савов (касније генерал Димитријев). Бугарска војска је развијена у пет армија, од којих су четири биле усмерене против Срба и једна против Грка. Њена 4. армија (генерал Коларов) налазила се око Кочана, Радовишта и Струмице, припремљена за дејства према Злетовској Реци, Брегалници и Кривој Лакавици. Србија је имала 10 пешадијских, коњичку и Црногорску дивизију, са укупно 384.000 војника и 500 топова. Врховни командант био је краљ Петар Први, а на челу штаба Врховне команде војвода Радомир Путник. Пред почетак рата, српска Трећа армија (генерал Божићар Јанковић) налазила се на простору око Штипа и Криволака, на десној обали Брегалнице и левој Криве Лакавице, а Прва армија (престолонаследник Александар) у региону Криве Паланке, Страцина, Кратова и Осоговске планине. Непосредно пред Битку на Брегалници, четири бугарске и три српске армије и Тимочка војска, биле су распоређене дуж српско-бугарске границе од ушћа Тимока у Дунав до Ђевђелије. У стратегијској резерви налазила се Црногорска дивизија (сердар Јанко Вукотић) и Добровољачка бригада.

Војни аналитичари, историчари и истакнути команданти, који су се касније бавили проценом распореда српских снага пред Брегалничку битку оценили су да је, упркос неким пропустима, груписање на брегалничком правцу било реално. У битку су одмах могли ступити 76 батаљона пешадије, 27 ескадрона коњице и 44 батерије. На најосетљивијем делу фронта (Рујан-Јежево-Лозански рид), Трећа армија је имала у првој линији две ојачане дивизије за вођење одлучујуће битке, па је груписање снага омогућило Србима реалне шансе за повољан исход битке.

Охрабрен једним несигурним обећањем Аустроугарске, бугарски краљ Фердинанд наредио је да се ноћу 30. јуна 1913, без објаве рата, нападну српски и грчки положаји, само неколико часова после окончања српског видовданског празновања. Уз звуке химне „Шуми Марица“ и громгласно „Ура“, отпочео је напад преко Брегалнице и Злетовске Реке. Снажном ватром и бомбама, српски предстражни делови задржали су бугарско наступање и тиме омогућили главним снагама да на време поседну предвиђене положаје и покрену армијску резерву ка Овчем Пољу.

Први дан Битке на Брегалници (30. јун)

Српски артиљерици на уређеном положају за одбрану

био је у знаку офанзиве бугарске 4. армије, усмерене према јединицама српске Треће и Прве армије. За сваки земљишни објекат вођене су тешке борбе са обострано великим губицима. Огорчене и крваве борбе вођене су на масиву Осогова, Дренку, Алачугу и Рујну. Бугарски напади на Рујан, кључни положај на том делу српске одбране, остао је за Бугаре неосвојив. Бугарска 7. рилска дивизија, упркос максималном напрезању и великим губицима, није успела да овлада котама 550 и 650, које су српске јединице три пута освајале и губиле. Ти објекти и крваве борбе на њима, названи су „котама српске храбрости“, упамћене и као „најкрвавије епизоде“ Битке на Брегалници.

Дринска дивизија првог позива бранила се на правцу удара Штипске групе бугарске 4. армије. Њен Четврти пук (Ужичани) је крајњим напорима спречио Бугаре да освоје Жежево Брдо, а Седмнаести пук заузимање Средњег Рида. Кризу те дивизије, због огромних губитака, отклонила су два пука из армијске резерве. Отпором српских снага на Лозјанском Риду, Жежеву, Средњем Риду, Дренку, Шаренковцу, Рујану, Осогову, Ретким Букама и другим поприштима борбе, уз благовремену употребу армијске резерве, већ првога дана били су поремећени сви бугарски планови, што је имало пресудни значај за даљи ток битке.

Српска Врховна команда добро је проценила насталу ситуацију и наредила прелаз у противофанзиву. Прва армија, ојачана Црногорском дивизијом, имала је задатак да пређе у напад преко Злетовске Реке у правцу Рајчанског Рида и Кочана, Трећа армија да најпре остане у одбрани, а у повољном тренутку крене у напад на Штипске положаје, а Друга армија и Тимочка војска да бране стару српско-бугарску границу. Анализирајући ту одлуку, сходно условима, простору и времену у коме је донета, публициста и пуковник Милутин Лазаревић је с разлогом закључио, да је та одлука и „сама довољна да обесмрти војводу Путника“. Одлука је донета у најважнијем тренутку. Офанзива Прве армије предузета је 1. јула, другог дана битке, на најосетљивији део бугарске 4. армије.

Судбоносни обрт

Шумадијска дивизија првог позива је тек током трећег јуриша овладава положајима код села Дренка и протерала бугарску 7. дивизију преко Злетовске Реке, док је Моравска другог позива при нападу на Црвени Брег претрпела велике губитке, јер су Бугари применили подмукло лукавство. Истакли су беле заставе у знак предаје, па када су српске јединице обуставиле ватру и приближиле се њиховим положајима, дочекали су их снажном ватром. На простору Осогова српске снаге су повратиле Ретке Буке, а Тимочка другог позива је успела да одржи своје положаје.

Током 2. јула Прва армија је избила на Злетовску Реку, где је била задржана ураганском ватром са Рајчанског Рида, док је Трећа армија са Дринском и Моравском дивизијом првог позива, потискујући бугарске снаге, избила на Брегалницу и отпочела припреме за напад на Штипске положаје. Но, како је бугарска 2. дивизија код села Пе-

ВИСОКИ РАТНИЧКИ КВАЛИТЕТИ НАШЕ ВОЈСКЕ

Заузимањем бугарских Штипских положаја у вечерњим часовима 8. јула 1913. године, Српска војска је победоносно завршила одлучујућу битку Другог балканског рата, по многим оценама „једну од најкрвавијих битака у својој до-тадашњој ратној историји“. У страшним и крвавим окршајима око Брегалнице и Злетовске Реке, код Штипа и Кочана, на Серти и Осогову, код Криволака, Пепелишта, Удова и Ђевђелије, српски војници и њихове старешине испољили су високе ратничке квалитете, надмашивши у свему своје противнике, дојучерашње савезнике. О томе је доста писано у домаћој и страној историографији, али много мање него о догађајима који ће убрзо уследити – током Првог светског рата.

пелишта разбила десно крило Тимочке другог позива, командант те армије је донео одлуку да одустане од напада. У том преломном тренутку битке, смењен је начелник штаба бугарске Врховне команде генерал Савов, а на његово место постављен генерал Ратко Димитријев.

Трећег јула Прва армија је прешла Злетовску Реку и успела да до мрака приђе највишем врху Рајчанског Рида, па су Бугари отпочели извлачење својих јединица у правцу Кочана. Због поменуте кризе коју је имала код Тимочке другог позива, Трећа армија је прешла у одбрану и затражила појачање снаге једне дивизије из састава Прве армије. У помоћ јој је упућена Дринска првог позива и једна црногорска бригада на простору села Тестемељци и Шаренковац.

Сутрадан (4. јула) је Прва армија продужила напад и већ око 10 часова Шумадијска првог позива је заузела Рајчански Рид, а Моравска другог позива и Црногорска дивизија отпочеле су гоњење разбијених бугарских јединица које су одступале у правцу Кочана. И тако, заузимањем Рајчанског Рида, пробијен је бугарски фронт и отворен пут за Кочане и Царево Село. А онда, уместо енергичног гоњења, српска Врховна команда, под утицајем команданта Треће армије, наредила је да Шумадијска првог позива крене на Овче Поље, у помоћ тој армији. Тако је пропуштена прилика да се енергичним гоњењем у правцу Кочана и Царевог Села, уз напад Треће армије на Штипске положаје, нанесе одлучан ударац бугарској 4. армији.

Ратнички квалитети српских војника

Током 6. јула Прва армија је продужила гоњење. Коњичка дивизија је заузела Кочане, Оризаре и Винуцу, а потом избила на Брегалницу, где је дочекана снажном ватром са положаја Црни Камен. Моравска другог позива и Црногорска дивизија овладале су Базиковским и Дуличким висовима на десној обали реке Каменице. Трећа армија је наредног дана вршила прегруписавање снага и припреме за напад. Ценећи да се налазе у врло тешкој ситуацији, Бугари су са Штипских положаја одступили ка Радовишту. Ујутру, 8. јула, српске јединице су „заузеле“ напуштене Штипске положаје, чиме је битка била завршена.

Са каквом је упорношћу вођена деветодневна Брегалничка битка, на фронту од 75 км, најбоље указују велики обострани губици. Према подацима који се сматрају најпоузданијим, Срби су изгубили 16.620 људи, међу којима је око 3.000 погинуло у борбама. Црногорска дивизија је имала 916 избачених из строја (240 погинулих). Ван борбених окршаја, од епидемије колере је умрло око 5.000 људи. Бугарски губици нису прецизно публиковани. Но, имајући у виду да је Бугарска у Другом балканском рату изгубила око 93.000 људи, сматра се да више од једне трећине отпада на Брегалничку битку. Ето, тако је Брегалница, по свој прилици, постала претеча великих битака које је доносио Први светски рат.

Нова књига Крсмана Милошевића

ПОСЛЕДЊИ ЗЛАТНИ ПЕРИОД СРПСКЕ СРЕДЊОВЕКОВНЕ ДРЖАВЕ

Најновија књига нашег сарадника Крсмана Милошевића, историчара који плени доследношћу **Духовни узлет Србије – деспот Стефан Високи**, штиво је које никога не оставља равнодушним

За разлику од многих историчара који обично заобилазе остљиве теме, личности и догађаје из српске прошлости, Крсман Милошевић и у својој деветој књизи учинио је супротно зарад истине

Тако је и овог пута. Милошевић је избрао животни пут и реконструкцију времена у којем је владао знаменити Деспот Стефан Високи (1377-1427), рођен у Крушевцу као шесто дете, а први син, кнеза Лазара Хребељановића и кнегиње Милице. Тај средњовековни владар израстао је у ванредног политичара, ратника, дипломату и књижевника, једну од најзначајнијих фигура европске историје тог изузетно тешког времена. На престо је дошао са само 16 година, када му је отац погинуо у Косовској бици. Са мајком Милицом, сестрама и братом, живео је у напала окупираној, разореној и опљачканој Србији, за коју су се отимале тада моћне силе – Турска и Угарска.

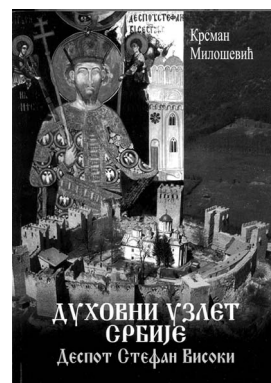
Књига је настала као резултат ауторовог вишегодишњег рада на изучавању и истраживању тог периода српске средњовековне историје, при чему је живот и дело Деспота Стефана, представљало посебан мотив и изазов. Садржај књиге је изложен у осам делова (целина). Иако методолошки није неопходно, аутор се определио да у Првом делу учини краћи осврт на „Зло доба хришћанске Европе у 14/15. веку“, а у осталим деловима изложи свој концепт теме којом се бави.

Ово дело писано је разумљивим стиллом. Док се нижу редови, читаоцу се готово неминовно и неприметно распаљује машта, при чему се, сами по себи, намећу животни призори оног доба. Вештим поведанем аутора, који је у овој књизи објединио војничка знања и уметност начитаног и даровитог историчара, што зна да одабере чињенице и да крњим подацима дода изостављено, на свој специфичан, али објективан начин оживљава негдашњу стварност.

Неће нимало зазвучати претенциозно да би књига „Духовни узлет Србије“ могла комотно да постане незаобилазна уџбеничка литература за студенте који се припремају за одговорни посао професора историје. Штиво смештено у корице најновије Милошевићеве књиге, могло би да послужи и за писање сценарија за документарни, па и играни филм, којим би се пред-

ставило време деспотовине, затим борба српског народа за слободу, вештина командовања трупима и дипломатског општења са силама оног времена.

Неспорно је да је Србија, током последњих година Стефанове владавине, заблистала највећим сјајем. У томе и јесте највећа заслуга тог озбиљног и храброг рат-

ПУТ ДО КЊИГЕ

Књига „Ду-

ховни успон Србије – деспот Стефан Високи“ може се набавити на руцбom посредством телефона број 063/159-5527.

Промовисана књига „Окупирана земља“

КАЗИВАЊЕ О НАМА И ЊИМА

У Дому ратних војних инвалида у Београду недавно је представљена књига генерал-мајора у пензији Милоша Ђошана „Окупирана земља“ која говори о нашој стварности у последњих двадесет година. О књизи су говорили председник Клуба генерала и адмирала генерал-потпуковник у пензији Љубиша Стојимировић, пуковник у пензији Слободан Јовановић, пуковник у пензији Милутина Филиповић, председник Удружења писаца „Поета“ Веселин Ђелетовић и аутор.

Говорећи о књизи, генерал Љубиша Стојимировић је рекао је да је „Окупирана земља“ дводеценијски летопис о крају 20. и почетку 21. века, о времену разбијања друге, највеће Југославије, демонтирању треће мале Југославије и о судбини преостале мале Србије.

„Ово је књига о судбинама народа уништених и несталих држава, о обичним и необичним грађанима, о националним лидерима и квазиелитизму, о илузијама, преварама и недоказаним истинама, о великим плјачкама, организованом криминалу под заштитом државних администрација, али и о криминалу босова и криминалних група. Ово је књига о „црним рупама“. Највећа је настала од 15 тона осиромашеног уранијума који су НАТО убице сручиле у утробу наше отаџбине. Окупаци-

ја земље од овог злочина трајаће неколико милијарди година. Од окупације уранијума 235, односно канцера, умире све више наших грађана. Да смо озбиљно размислили учитељицу живота и др Арчибалда Рајса, вероватно данас неби говорили о „Окупираној земљи“, рекао је Стојимировић.

У књизи ћемо препознати личне ставове аутора, али нико не може порећи да ово дело даје логичну анализу догађања у Србији последњих година, а посебно научна и нуди одговоре на питања зашто су појединци окренули леђа свом народу и због чега наш народ живи у окупацији после агресије, подвукао је Слободан Јовановић.

Према виђењу Милутина Филиповића, пишући ову књигу, аутор је користио широ-

Ђурађу је оставио двоструко вазалну Србију, окружену непријатељима са свих страна.

Генерал у пензији крсман Милошевић уз највише војне школе завршио је Филозофски факултет, одсек за историју. До сада је објавио више од 1.050 написа у часописима, инфроматорима, зборницима, гласницима и прегледима, међу којима и више од 170 стручних радова из области историје, културе, традиција и инфромативно-пропагандне делатности. Учествовао је на бројним научно-стручним скуповима, круглим столовима, трибинама и саветовањима. Аутор је текстова за неколико мултимедијалних пројеката, хроника и монографија.

Објавио је 40 фељтона и 9 књига: „Унутарармијско инфромисање као битан садржај моралног васпитања војске у савременим условима“, „Великани у васкрсу Србије“, „Од савезништва до непријатељства“, „Краљ Милутин и његово доба“, „Србија у великом рату 1914-1918“, „Књаз Милош Обреновић“, „Ратови и сеобе Срба“, „Одбрана Београда кроз векове“ и „Духовни успон Србије – деспот Стефан Високи“.

3. Пешић

ку лепецу стилских фигура и других изражајних начина и средстава. Препуна је примера, метафоре, персонификације, хиперболе, алегорije, еуфемизма и метонимије, али и ироније, која никада не прелази у сарказам.

-Генерал Милош Ђошан се у књизи није бавио визијом и путевима, како темељно треба даље и шта је народу чинити да збаци са свог врата јарам, који га из дана у дан све више стеже. Он је јасно анализирао и пронашао у дубину свега онога што не треба чинити, указујући јасно на погубне примере издаје, похлепе и служења народним интересима, истакао је Филиповић.

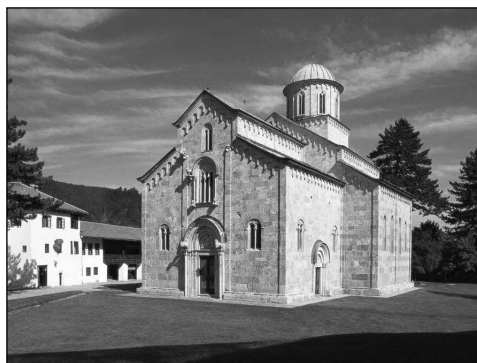
Веселин Ђелетовић је на почетку обраћања окупљеним љубитељима књиге рекао је да све што вреди у Србији, стављено је у сенку.

-Генерал Ђошан је извукао сабљу из корица када је требало, носио је часно и верујем да је неће вратити у корице све док не напише књигу „Ослобођена земља“, истакао је Ђелетовић.

Наши непријатељи покушавају да српском народу наметну осећај кривице и за оно чиме би се други поносили. Ударају на наше светиње, на нашу породицу, традиције, веру, културу, језик и писмо, нагласио је Милош Ђошан.

-Многи моји пријатељи, који су прочитали књигу, питали су одакле ми храброст да је напишем и да ли се плашим последица. Рекао сам да ми немамо право на то. Ако су многи наши ратни другови, али и цивили, међу којима и деца, дали живот, моји славни команданти, генерали Лазаревић и Павковић недужни леже у Шевенингену, а врховни командант је уморен у хашком казамату, онда ја немам право да о томе ћутим, казао је Ђошан.

3. П.

Албанци и косметски манастири

АТАК НА ПОСЕД

У последње време косметски Албанци су измислили и то да су српски манастири на Косову и Метохији (КиМ) такозвана културе и заоставштина албанског, а не српског народа?! Заиста, невероватно.

Шиптарски (албански) екстремисти атаковали су пре извесног времена на манастир Високи дечани. Као алиби за то, казали су, имали су чињеницу да је манастир градио которски мајстор Фра-Вита Мали. Чудна ми чуда! И смешног ли разлога. Какве има везе Фра-Вита Мали са Албанцима. Тачно је да је Фра-Вита Мали био главни мајстор архитектонске градње тог манастира. Албан-

ци не говоре ко је био стварни ктитор и градитељ манастира Високи Дечани.

Дечански манастир је себи за маузолеј наменио српски краљ Свети Стефан Дечански, Урош III Немањин. Грађен је од 1327 до 1335. године. По смрти Светог Стефана Дечанског, градњу манастира и његово сликавање преузима његов син, краљ Стефан Душан, Урош IV. Године 1345. Душан се крунише у Скопљу.

У дечанским повељама је записано да је краљ Душан за килограм плаве боје, која доминира ентеријером манастира, плаћао килограмом злата. Зато је та, а и остале боје, постојана и до дан-данас. Сјај и лепота овог манастира су сачувани до данас и сви релевантни фактори у обавези су да сачувају тај прелепи манастир који је, уосталом, под заштитом УНЕСКО. Албанци би требало да буду коректни и да не присвајају оно што није њихово.

Када је у питању манастирски посед, у повељама његових ктитора пише да су ктитори (Св. Стефан Дечански и Цар Душан Силни) поклонили манастиру четрдесет села. Нико не каже данас да су та села у поседу манастира, али манастирско имање (које је повраћено од узурпације) и одлуком Врховног суда Републике Србије и Врховног суда Косова, на основу тапија и друге многобројне документације.

Права Албанаца на КиМ нико не оспорава. А зашто они оспоравају права Срба? Права на коришћење сопствене имовине и права, уосталом, на живот на свом имању, у својој кући.

Српски манастири на КиМ су само српски.

Славко Јокић, Велика Плана

Остваривање права на ванредно повећање пензија

МАРАТОНСКИ ХОД ПО ТРЊУ ДО ПРАВДЕ

Одлука Уставног суда Србије УЖ-2666/2001 од 22. јуна 2012. године објављена је у „Службеном гласнику Србије“, па су је сва министарства Републике Србије примипла, а и друге установе и органи, попут Фонда за пензијско и инвалидско осигурање. Отворила се надана да ћемо остварити своје право на ванредно повећање пензија од 11,06 одсто, које су добили сви други пензионери, осим војних.

Тада су поново су на сцену ступили они који нам то оспоравају, поново смо приморани на маратонски ход по трњу, поново разна заплитања, оспоравања, појава неких умешача. Не знам чије интересе брани Фонд ПИО. Очигледно је да се чиновници тог фонда упињу на све могуће начине да нам то оспоре, те да нас и даље омаловажавају.

Истицање у први план чињенице да држава нема пара, не може се нити сме прихватити као разлог да на закону признато право а и потврђено одлуком Уставног суда Србије дође до одлагања исплате. Држава Србија, која је за то одговорна, мора наћи средства за исплату. Србија обезбеђује фондове као техничке извршиоце

одобрених средстава. Недопустиво је да фондови као технички спроводиоци закона, себе стављају у функцију одредница материјалног права – закона.

Зашто би војни пензионери пристајали на јавни дуг, тиме деградирани одлуку Уставног суда Србије? Зашто би одобрили јавни дуг државе са крајње неизвесним временским исходом, имајући нарочито у виду старосну и здравствену ситуацију добродела војних пензионера, посебно бораца НОР-а?

Држава нема право да то претвара у јавни дуг, јер би се на делу показало да смо грађани другог реда, да смо и даље на маргинама ове земље, иако се зна да према осталим категоријама пензионера није примењена таква мера, јер је свима њима признато право на 11,06 одсто и све исплаћено.

Уставни суд је донео валидну одлуку, па то сада треба да спроведу сви управни судски органи на територији Србије, без изузетака. То свакако важи и за Управни суд Србије. Ту и такву одлуку мора да испостује.

Пред судовима су многе тужбе за накнаду штете, па у томе треба енергично истрајати и супротставити се свим умешачима, сплеткарошима и иним у покушају пролонгирања.

Пут до правде је често дуг, али остварљив.

Н. Сарајлић,

пук. правне службе у пензији

Пише: мр сц. др
Часлав Антић

Тегобе које ремете здравље

ПРОЛЕЋНЕ АЛЕРГИЈЕ

Готово половину године изложени смо биљним алергенима. Симптоми су слични као код прехладне кијавице, а то су: кијање, запушен нос, цурење из носа, свраб и црвенило очију су типични симптоми зе алергије.

Приликом цветања биљака, ветар разноси зрна полена по сувом времену на даљини и до 2.000 метара

Учесталост алергија је двоструко повећана у последњих двадесет година и од ње пати отприлике свака пета особа. Према неким подацима чак 40 одсто грађана Србије пати од неког облика алергије. Здравствена статистика указује да је у сваком другом случају реч о респираторној алергији. Доласком пролећа највише проблема доноси цветни прах - полен. Приликом цветања биљака, ветар разноси зрна полена по сувом времену на даљини и до 2.000 метара. Код нас сезона цветања дрвећа почиње у марту, када цветају јова, и леска. Од априла до јула нападају траве, а у јесен - корови. Количина ослобођеног алергена у фази цветања је велика. Колико ће се полена расути, то зависи од климатских услова. Уз полен најважнији алергени су кућна прашина, алергени пореклом од длака животиња, затим од инсеката, глодара, буђи.

Алергени подстичу ћелије организма да ослобађају хемијске супстанце које се зову медијатори и изазивају алергијске симптоме. У медијаторе се убрајају хистамини и простагландини. Хистамини су посредници који стимулишу производњу слузи, изазивају црвенило, знојење и запаљење.

Простагландини шире крвне судове и проузрокују оток слузокоже дисајних путева. На дисајном систему алергијска реакција може захватити горње или доње дисајне путеве, или оба система заједно. На горњим дисајним путевима развија се алергијски ринитис, коњуктивитис, алергиска упала слузнице носа и очију. Алергијска обољења носне слузнице које код сензибилних (осетљивих) особа, настаје услед додира полена са њоме, изазива сезонске манифестације које називамо поленском кијавицом (Rinithis allergica pollinosa).

Трајање обољења је ограничено на време када цветају обичне траве, то јест у у нашем климатском подручју - током маја и јуна. Међутим, и полен зељастих биљака може да изазове алергијску кијавицу, што се догађа од јула до октобра. Готово половину године изложени смо биљним алергенима. Симптоми су слични као код прехладне кијавице, а то су: кијање, запушен нос, цурење, свраб и црвенило очију су типични симптоми зе алергије. Уколико је реч о прехлади, присутан је суви и продуктиван кашаљ, што код алергије није случај. Такође благо повишена температура присутна је само код прехладе. Цурење носа јавља се у оба случаја. У време акутног напада кијавице постаје толико несносна да болесник обично није у стању да обавља свој посао. Излучивање из носа је толико обилно да цуре капљица за капљицом.

Помоћ код алергијског ринитиса можете се наћи у употреби разних спрејева за нос. Међутим, уколико се ради о алергијској астми или екецима, обавезно се јавити лекару.

Мали савети за летње дане

СУНЧАНИЦА И ТОПЛОТНИ УДАР

Наилазе топли летњи дани. Да ли довољно знамо о помоћи код сунчанице и топлотног удара?

Сунчаница се јавља у особа које су главом изложене дејству сунчаних зрака. Прате је јака главобоља, вртоглавица и гађење, понекад и повраћање, уз веома повишену телесну топлоту. У најтежим случајевима долази и до губљења свести.

Прва помоћ унесрећеном треба да се пружи пре него што дође до губљења свести. Особу коју је захватила сунчаница ставити да легне у хладовину са уздигнутом главом. На главу ставити хладне облоге и дати му да пије доста хладне воде. Боље је ако се има при руци раствор соли. Ако је престао да дише, одмах применити вештачко дисање, и даље хладити главу и прскати га хладном водом. Затражити помоћ лекара.

Топлотни удар је оштећење топлотом које настаје и без непосредног излагања сунцу. Обично се јавља у условима где је ваздух јако загрејан и zasiћен влагом, где је загушљиво, спарно и недостаје кисеоник (затворене просторије, ложонице, и сл.), посебно код особа које су превише обучене, раде тешке послове а не узимају довољно течности.

Јавља се постепено и у почетку је осећај јаке жеђи. При томе су изражени знојење и замор. Дисање је напорно и дубоко. Кожа лица је сјајна и сува, лице упадљиво црвено и зајапурено. Особа изложена топлотном удару осећа вртоглавицу, слаби јој слух, приметни су тромост и безвољност. Када дође до изражених знакова топлотног удара, повређеног сместити у хладовину са уздигнутом главом, па применити и остале мере као у случају сунчанице.

Да би се спречиле појаве топлотног удара, избегавати рад. по великој врућини, а ако се већ мора - бити лакше обучен са раскопчаном одећом, а пре рада узети довољно течности.

Услед веома штетног дејства, сунце је најбоље избегавати у периоду између 11 и 17 часова уз коришћење препарата за сунчање са високим, фактором заштите. На кожу се наносе 30 до 60 минута пре изласка на сунце (кремови, лосиони или уља са УБВ или УВА филтером), а свакако треба водити рачуна да се ти препарати водом испирају са коже, па је након интензивног знојења или купања неопходно опет намазати кожу.

Уколико сте на мору или често боравите у води, користите водоотпорне креме, чиме би ваше тело било заштићено 40 и више минута у води, јер се сунчани зраци преламају и пролазе чак и кроз воду. Будите пажљиви и када је облачно, јер УВ зраци продиру и кроз облаке, па можете изгорети, а да то и не осетите.

Ч. Антић

Вишак килограма – савремена болест

БЕЗ СЛАТКИША ПОСЛЕ ВЕЖБАЊА

Ако је веровати неким научним истраживањима, кључ за губитак килограма није вежбање, него прерасподела масти у телу. Иако је истина да физичка активност сагорева калорије и топи килограме, вежбање има и један нежељени učinak – стимулише глад. А онда људи поново уносе калорије и таложе килограме.

Већина је склона да верује да је тежина углавном ствар воље и да сви могу да вежбају и избегавају слаткише и уживање у већим количинама хране. Наравно, само ако то заиста и желе. Нажалост, таквих је мало.

Амерички психолози су утврдили да ће се већина људи, који су себе натерали да трче сат времена, после тога почастити неким сласним залагајем пре него зеленом салатом. Ретки су они који су успешни и доследни у самоконтроли.

Али, да не буде забуне, вежбање има много предности: осим што побољшава здравље срца, поправља и ментално здравље, као и когнитивне способности. Новија истраживања су показала да старије особе које вежбају бар једном недељно имају 30 одсто боље когнитивне функције од оних које не вежбају.

„Људи често сами себи штете, јер након вежби једу погрешну храну. Мисле да ако су потрошили пуно калорија на вежбању могу себи да допусте чоколаду, чиме пониште сав свој труд“, изјавио је др.

Тимоти Чарч, са универзи-

тета у Луизијани.

До сличних закључака дошло је и истраживање спроведено на универзитету у Лидсу. Утврђено је да су људи који су вежбали под надзором повећали унос хране у организам и то углавном штетне хране, а избацили воће и поврће.

Истраживања показују да масти имају знатно важнију улогу него што се досад мислило. Масти производе више од стотину различитих хемијских сигнала и хормона. Научници с Харварда верују да би се могло манипулисати мастима у телу у нашу ко-рист.

“Ако бисмо успели да програмирамо маст у телу на начин да има мање штетне учинке, могли бисмо да решимо проблем гојазности”, каже професор Роналд Кан с Харварда.

Све су ово ипак још само идеје у експерименталној фази. Док се не појави чаробна пилула за скидање килограма без гладовања и вежбања, о чему већина људи машта, стручњаци препоручују чешћу физичку активност мањег интензитета, као што је пешачење или пењање степеницама.

То је, слажу се, много боља опција од повремених одласака у теретану. Да би се сагореле калорије, покрети мишића не морају бити екстремни. Укратко, кад се све сабере, стручњаци поручују да је за губљења килограма много важније оно шта једемо, него колико се јако трудимо да килограме истопимо.

Проблем који притиска војне осигуранике

СВЕ ДУЖИ РЕДОВИ ИСПРЕД АПОТЕКА

Фармацеути у нашим војним апотекама су махом женског пола. Реч је, дакле, о супругама, мајкама, домаћицама, које су, после радног времена, и те како додатно оптерећене. То наводимо будући да су у последње време запажају све дужи редови испред војних апотека у Војномедицинским центрима. У неким амбулантама, мада је то насушна потреба корисника здравствених услуга, апотеке нису ни активирале, као што је то случај на Бањици, што код осигураника изазива незадовољство и револт.

Разлог недаћама јесте чињеница да је недовољан број фармацеута, јер кадар тог медицинског профила годинама није обновљан. Ситуација постаје проблематична посебно у случајевима када се, услед повремених помањкања кадра, фармацеути ангажују за рад у другим војноздравственим установама.

Свему овоме треба придодати и чињеницу да неки фармацеути дневно реализују више од 500 рецепата, а норма им је 120-150 рецепата. Овера рецепата одузима додатно време. Стална брига, уз потребну пажњу да се не изда погрешан лек или овери погрешан рецепт, затим давање савета пацијентима и одговарање на њихова питања, додатно оптерећују фармацеуте. При томе се јављају замор и губљење концентрације, што може да има тешку последицу, то јест издавање погрешног лека! А шта бива после тога?

Пацијенти, махом поодмаклих година, болесни услед дугог стајања у реду што их физички исцрпљује, постају нервозни, нестрпљиви и свадљиви, а последица су неретки вербални сукоби са фармацеутом, што додатно деконцентрише апотекаре, чиме шанса да направи грешку постаје већа и тако се круг затвара.

Време звони на узбуну да неко од надлежних поклони више пажње и овој категорији здравствених радника а за добро и фармацеутске службе и војних осигураника, а у крајњем случају и бољег функционисања целокупне организације здравствене заштите војних осигураника.

Др Ч. Антић

Да ли сте знали

ЧИЊЕНИЦЕ КОЈЕ ОПОМИЊУ

Од 1988. године широм света 31. мај се обележава као Светски дан без дуванског дима. Медицинска статистика је неумољива: уношење дуванског дима у организам водећи је узрок смрти у свету, који је могуће спречити. Годишње готово

шест милиона људи умре од последица пушења цигарета. Од тог броја више од 600.00 су непушачи изложени дуванском диму.

Услед последица пушења приближно сваких шест секунди умре једна особа.

Уколико се у међувремену не предузму потребне мере, до 2030. године због дувана ће годишње умирати више од осам милиона људи.

Светска здравствена организација

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије
Београд, Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА

Љубомир Драгањац

НАСЛОВНА
СТРАНА:

Никола Оташ

Година XI ■ Број 113 ■ Мај 2013.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милан Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ

Др Часлав Антић, Крсман Милошевић,
мр Александар Симоновски, Радисав
Ристић, Ранко Бабић, Будимир М.
Попадић, Никола Оташ

ДОПИСНИЦИ

Добросав Алексић (Алексинац),
Ранко Бабић (Ниш), Предраг Добић
(Сремска Митровица), Радивоје
Здравковић (Подгорица),
Ило Михајловски (Чачак),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабач),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Јово Бенцун (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ

Будимир М. Попадић, М. Чуљић,
дописници и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА

Редакција

ДИСТРИБУЦИЈА

Павле Лукић

Лист излази месечно.

Тираж :3. 000 примерака

Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА

Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com

Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

CIP –
Каталогизација
у публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ISSN
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи
закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда, ул.
Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Иванијум“),
тел. 011/2644384 и 064/1735395; Клијенте
прима: уторком: од 17.00-19.00 часова;

***Љиљана ЈАКОВЉЕВИЋ**, из Београда,
ул. Чубурска бр.2, Занатски центар „Пејтон“,
тел. 011/2446977 и 064/1427122; Клијенте
прима: понедељком, средом и четвртом:
зими од 17.00 - 19.00 а лети од 18.00 -19.30;

***Гордана БУЧЕВАЦ СТЕФАНОВИЋ**, из
Шапца, ул. Патријарха Павла бр. 10, тел.
015/314307 и 064/2328165; Клијенте прима:
четвртом од 18.00 - 19.00 часова;

За потребе војних пензионера ови адвокати
обављаће следеће правне послове: да-
ваће бесплатне правне савете и четвртом све
остале адвокатске услуге уз накнаду по ва-
жећој адвокатској тарифи умањеној за 20 од-
сто (адвокати Љиљана Јаковљевић и Горда-
на Бучевац Стефановић), односно 30 одсто
(адвокат Ивана Јовановић). Редослед адво-
ката дат је по редоследу склапања уговора.

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахра-
не преко Удружења војних пензионера Ср-
бије требало би да знате да услуге могу
користити чланови УВПС, чланови њихо-
вих породица, као и сви остали војни оси-
гуранци.

Преко Удружења могу се добити ком-
плетне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина за
сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почаста,
- помоћ око сређивања докумената пре
и после сахране ради регулисања права
чланова породице после смрти војног оси-
гураника,
- бесплатан долазак у стан породице
преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се доби-
ти у месним и општинским организацијама
УВПС, или директно на тел. 011/8333-142 и
011/6161-769; 064/1660-423 и 011/3181-812.

ЈУБИЛАРНИ СУСРЕТ 21. КЛАСЕ ВА КоВ

Питомци 21. и 21.а класе ВА КоВ и њихове старешине свечано ће
обележити 45-годишњицу од завршетка школовања – 20.

септембра. Сусрет започиње у кругу ВОЈНЕ АКАДЕМИЈЕ на

Бањици, у 11 сати. Учешће: 2.000 по особи.

Информације, пријаве и уплате аконтација од 1.000 динара

- до 15. августа, на адресе:

Станоје Јовановић, Браће Јерковић 69, 11.000 Београд,
063/315-232 и **Бошко Палибрк**, Светогорска 2/III, стан 9, 11.000
Београд, 063/199-04-95

Обавестити класиће!

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР

ВЕОМА ПОВОЉНЕ СТОМАТОЛОШКЕ УСЛУГЕ ЗА ВОЈНЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

У склопу сарадње са УВПС, Сто-
матолошка ординација „Президент
М“, Звездара, Михаила Булгакова
(бивша Душана Петровића Шанета)
46, са тимом искусних стручњака,
војним пензионерима нуди бројне
погодности:

Део услуга бесплатно – стоматоло-
шки преглед, консултација и
стручно мишљење,

Остале стоматолошке услуге
(протезе, плombe, надоградње и
друго), уз значајне финансијске по-
годности – плаћање на рате или са
попустом, у зависности од врсте
услуге.

Доказани тим стручњака нуди **све
стоматолошке услуге брзо, квали-
тетно и повољно.**

Телефони за контакт и информа-
ције : **011/342-7481, 063/214-800,
064/135-1487.**

Миладин Петровић

ТАЈНА ДОРОВО ЉАЧКЕ УЛИЦЕ

Друга издана издање

Миладин Петровић ТАЈНА ДОРОВОЉАЧКЕ УЛИЦЕ

Из штампе је изашло друго допу-
њено издање књиге **Тајна Дорovo-
љачке улице у Сарајеву**, аутора
Миладина Петровића, новинара и
сведока догађаја. У њој се, између
осталог, објављују: записник са сед-
нице Председништва БиХ уочи на-
пада на колону и снимак разговора
генерала Кукањца и Аксентијевића,
као и сведочења главних актера До-
рoвољачке драме, у којима се от-
кривају нови детаљи и осветљава
истина о том страшном злочину над
припадницима ЈНА.

**Ближе информације о књизи на
телефон: 011 3228 078**

МЕЊАМ СТАН

Стан на Црвеном
крсту – гарсоње-
ра 20 квадратних
метара

мењам за стан
на Врачару.
Телефон:
066/955-9599.